Discussion Draft

Basics of Veda Swaras and Vedic Recital-03

Visarga Sandhi

Contents

1	Ve	eda Basics – Visarga	. 7
	1.1	Introduction:	. 7
	1.2	Examples of Visarga Letters	. 8
	1.3	2.1 Consonant Visarga Examples:	. 8
	1.2	2.2 Conjunt Consonant Visarga:	. 9
	1.3	Example of Visarga for ka varga:	. 9
	1.4	Important Notes	11
	1.5	Visarga during Vedic Recital	11
	1.6	Letter classification for Learners	12
		6.1 Table of Letter Classification	
2		sarga Sandhi Rules	
3	Vi	sarga Sandhi Rule for Visarga with 'a' sound	16
	3.1	Visarga Vowel sound is 'a'(आ,அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	
	the	following letter is 'a'(अ,அ, അ)	16
	3.2	Exceptions to 3.1. Rule as an Option	20
	3.3	Visarga Vowel sound is 'a'(आ,എ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	
	the	following letter is Vowel other than 'a'(अ,அ, അ):	24
	3.4	Visarga Vowel sound is 'a' (आ, அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	i
	the	following letter is a Soft Consonant:	28
	3.5	Visarga Vowel sound is 'a' (अ, அ, അ) representing 'r' (र्,ர்,ര്) and the)
	follo	pwing letter is 'r'(Ṭ,ṅ,ര്) :	32

;	3.6	Vis	sarga Vowel sound is 'a' (अ, அ, അ) representing 'r' (र্,ர்,ര്) and the
•	follo	owir	ng letter is any Vowel or Soft Consonant except 'r'
;	3.7	Sp	ecial Rule for Visarga 'a' (अ, அ, അ) sound for 'saH, eshaH' 37
	3.	7.1	Special Observations on saH before 'l' 42
,	3.8	Vis	sarga Sandhi Rule for Visarga with 'aa' (आ,ஆ, ആ)sound 44
	3.8	8.1	Visarga Vowel sound is 'aa'(आ,ஆ, ആ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്)
	or	'r' ((大ຸກຸ່,໙ັ) and the following letter is any vowel or Soft Consonant 44
4	Vo	owe	I sound other than 'a' and 'aa'48
4	4.1	Sh	ort Vowels- e,u,ru,lru followed by 'r' (₹,ΰ,ϭ)48
	4.2	Lo	ng Vowels-(ee,oo,rU,lU,Ae, O, Ou) followed by 'r' (རུ,ʝ,ϭ) 52
			Vowels except a and aa followed by Vowel, Soft Consonant
			r) 53
5	Vi	sar	gam Rules for Hard Consonants57
,	5.1	Vis	sargam followed by Hard Consonant - ka,kha (क,ख, க,க ₂ க வ) 57
	5.	1.1	Exceptions of Internal Sandhi of Words for ka,kha (क,ख, க,க ₂ க
	ഖ))	60
	5 .	1.2	Exceptions to the Rules for ka,kha (क,ख, க,க ₂ க வ) where
	vi	sarç	gam becomes 's'61

5.2 Visargam followed by Hard Consonant - ca,cha (च छ ச ச ு வ வ) 63
5.3 Visargam followed by Hard Consonant - Ta,Tha (ਟ ਰ, ட ட s o) 65
5.4 Visargam followed by Hard Consonant - ta,tha (तथ, ததனம்) 65
5.5 Visargam followed by Hard Consonant - pa,pha (प फ, ப ப வ ഫ) 67
5.5.1 Exceptions of Internal Sandhi of Words for pa,pha (प फ, ப ப ्र
ഫ) 69
5.5.2 Exceptions for Visargam followed by pa,pha (प फ, ப ப வ வ) 70
5.6 Visargam followed by Hard Consonant Sibilants- sa,Sa,Sha 72
5.7 Other rules involving s,S,Sh (स ञ ष)76
5.7.1 Visarga sound is 'e'(इ இ ഇ) or 'u' उ ഉ ഉ and followed by) or Ma
(म, ம, മ)
5.7.2 Visargam after letter 'Ta' (ट , ட ഡ) group changes to 'sh' ष् ஷ்
ഷ്) 78
6 Rules from PrAtiSAkyam 79
6.1 Rules from PrAtiSAkyam(PS)79

Notes:

- 1. We have started reference to Books like PrAtiSAkhyam, (English Translation and Comments by Mr. W.D Whitney), PAnini's AshtAdhyAyl published by Sindhu Charan Bose (originally by Indian Press Benaras in 1891), translated in English by Shri Chandra Vasu.
- 2. We are also trying to understand the works of VyAsa SlkshA and PAnini SlkshA with available English translation.

Our Articles will keep undergoing periodical changes with reference our learning and understanding. We request readers to check for new versions uploaded in the **vedavms.in** website.

We note that PrAtiSAkhyA in his work (period much earlier to PAnini) has recorded the difference in application of grammar rules or different opinions of other Saints/Sages before his time. Some rules or differing opinions quoted in his work are great names like vAlmIki, ArtreyA, PauSkarasAdi, PlAkSi, KaundinyA, GautamA, SaityAyana, SamkRutya, UkhyA, KANDamAyanA, AgnivEShyA, PlAksAyanA, HaritA, SAnkhAyanA, MimAmSA and few other Saints/Sages.

Abbreviations for reference will be used as below:

PrAtiSAkhyA - PS
PAnini's AshtAdhyAyI – PA
VyAsa SIkshA – VSI
PAnini SIkshA – PSI

Version Notes: V	\prime ersion 0.2 \circ	dated 31 st (October 2018
------------------	-----------------------------	--------------------------	--------------

1. New Section 3.7.1 has been added to on visarga letter **saH**

www.vedavms.in

1 <u>Veda Basics – Visarga</u>

1.1 Introduction:

Visarga is a special **support Vowel** in Sanskrit represented as **স**: (এ:, അঃ)

(read as "aha"); the visarga Support part ":" is read as 'ha'. (half time scale)

The Akshara forms of Visarga letters are derived as with the respective base letters (halants)

to get these "ka:", "cha:", "ta:", "Ta:", "pa:" "la:" "ma:".

The Samyukta Akshara forms are derived like sra:, sva:, bhya: etc.

Any letter that carries this maatra form ':' is a Visarga Akshara (letter).

The Visarga in itself has a maatra value of half in terms of time scale. The Visarga letters are classified as letters of Mahaprana since there is a distinct flow of air.

The Visarga symbol ':' represents the sounds 's' or 'r' depending on the word that is taken up. Example, नमः stands for नमस् the Visargam stands for 's' (स्,कं,लाँ) and in सुवः the Visargam stands for 'र' (र्,७ं,७ँ) meaning सुवर् .

The Visarga sound with vowel "अ" "आ" read as 'ha' (in half time scale as normally saying ha)

इई is read as 'hi', उऊ is read as 'hu'

ए is read as 'he' ऐ is read as 'hai' ओ is read as 'ho'

औ is read as 'hau'

In Veda recital, there are specific rules as the how Visarga is treated. If we utter each visarga in its original ha sound, the rendering will not be smooth. So, the sound of the Visarga combines with the following word, based on the **Visarga** base vowel sound (like a,aa, e,ee,u,ae, ai,ou) and the letter following the Visarga.

The examples of Visarga letters are given below.

1.2 Examples of Visarga Letters

The basic Visarga (Support Vowel) - आः

1.2.1 Consonant Visarga Examples:

க் + அ: = க:,
$$\dot{\mathbf{f}}$$
 + அ: = \mathbf{f} :, $\dot{\mathbf{g}}$ + அ: = \mathbf{g} :

1.2.2Conjunt Consonant Visarga:

ஸ்+ர்+அ: = ஸ்ர:,
$$v\dot{v}$$
+வ்+அ: = $v\dot{v}$ வ:, \dot{u}_4 + \dot{u} +அ: = \dot{u}_4 \dot{u} :

1.3 Example of Visarga for ka varga:

The word half sound in the table indicates the 'ha' sound shall be given half the time of full utterance of 'ha'

Sanskrit	Tamil	Malayalam	Vowel sound	Read as (in
				near English
				sound)
	க:	കഃ	а	Ka <mark>ha</mark> (ha has
क ः	o.			half sound)
काः	கா:	കാഃ	aa	kaa <mark>ha</mark> (ha has
911.	0,111			half sound)
किः	கி:	കിഃ	е	Ki <mark>hi</mark> (hi half
197.	Од.			sound)
कीः	கீ:	കീഃ	ee	Kee <mark>hi</mark> (hi half
9/11				sound)
कुः	கு:	കുഃ	u	Ku <mark>hu</mark> (hu half
37.	9.	0		sound)
<u>क</u>	க ூ:	കൂഃ	00	Koohu ((hu
कू:		θ		half sound)
के:	கே:	കേ:	ae	ke <mark>he</mark>
कैः	கை:	കൈഃ	ai	Kai <mark>hai</mark> (hai
90.	00/0/.			half sound)
कोः,	கோ:	കോഃ	0	Ko <mark>ho</mark> (ho half
जगर,	3 0/11.			sound)

कौः	கௌ:	കൗഃ	ou	Kou <mark>hu</mark> (hu half sound)

PS: Rule 2. 48 visarjanlya (visargam) has the same position of the preceding vowel (vowel sound)

1.4 Important Notes

- 1. The Vedas has been in existence for a long time which experts estimate between 40000 BC to 15000 BC. Sanskrit has been one of the oldest languages in the world. Ignoring the time factor, let us see the fact that PAnini has structured the Sanskrit Language and Grammar and written rules around 6th century or 3rd century BC.
- 2. The standard Sanskrit rules applicable to Visarga Sandhi are applicable in Vedas but Panini's work recognises those rules for poetry/Veda Sruti but says some of the rules are optional. So we find that a rule as per Grammar book is overridden in Vedas, when the effect of the sound, its swaram and maatra time are to be retained for the best effect of rendering. A rule applicable to prose may not be applicable to poetry/song (read as Veda!).

1.5 Visarga during Vedic Recital

- 1. The Visarga shall be **distinctly uttered** when it is at the end of a statement/Ruk.
- 2. When the Visarga letter appears in the middle of the statement/Ruk
 - a. The Visarga may be dropped by the Visarga Sandhi rules and then it is not uttered or given a sound effect.
 - b. The Visarga may be pronounced with special sound effect based on the Visarga Sandhi rules based on the letters.

c. The Visarga gets converted to **another letter or sound form**, **which is recited** as per Visarga Sandhi rules.

Note: The readers must familiarise themselves with the book that they refer to. Visargam may be printed in some places and/or when the Visarga Sandhi rule is applied; then visargam is printed in the form as "it is to be read". Example:

1.6 <u>Letter classification for Learners</u>

Visarga Sandhi rules are based on the following:

- 1. The Vowel sound of the Visargam (a,aa,e,ee,u,oo,ai,O,Ou)
- 2. The representation of Visargam as 's' or 'r'
- 3. The type of the letter that follows the Visargam (Vowel, Soft Consonant, Hard Consonant, Letter of a particular Varga, a specific letter
- 4. There are also rules for a specific Visarga letters.

1.6.1 Table of Letter Classification

Type of Letter	Letter or the basic varga Letter	
	<mark>अ आ</mark> इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं,	
	अः ऋ ॠ	
	அ ஆ இ ஈ உ ஊ ஏ ஐ ஓ ஔ அம்	
Vowels	அ : <i>ரு ரூ</i>	
	<mark>അ ആ</mark> ഇ ഈ ഉ ഈ എ ഐ ഓ ഔ അം	
	അം ഋ ൠ Note: The letters 'a' and 'aa' find a special place in rules for Visarga Sandhi.	
	क ख च छ ट ठ त थ प फ	
	श स ष	
Hard	க கூ ச ச டட த த ப ப	
Consonant	ഗ്യ, സ ഷൂ	
	ക ഖ ച ഛ ട ഠ ത ഥ പ ഫ	
	സ ശ ഷ	

गिघङ ज झ ञ ड ढ ण द ध न ब भ म य <mark>र</mark> ल व ह க₃ க₄ ங ஜ ஜ₂ ஞ ட₃ ட₄ ண த₃ த₄ ந Consonant ப₃ ப₄ ம ய <mark>ர</mark> ல வ ஹ ക ഖ ങ ജ ഝ ഞ ഡ ഢ ണ ദ ധ ന ബ ഭ മ യ <mark>o</mark> ല വ ഹ '<mark>ra</mark>'has special rules; so highlighted in green

2 Visarga Sandhi Rules

Important Notes:

- 1. The examples, given in this Article, focus on the current Visarga Rule that is being taken up in the respective Section/Para/Table. The example may ignore or not highlight the other Visarga Rule that has been applied in another word or padam in that same example **to keep focus**.
- Please note that some swaram markings may be missing or not copied.
 The focus is on the specific Sandhi rule only. Please ignore the Swaram for the purpose understanding Sandhi rule.
- 3. Swaram changes that come along with Sandhi rules are being indicated separately in the examples provided.
- 4. We have tried to give examples from the Vedic Vakhyams that we recite and are not interested in giving theoretical examples as given in many internet sites. The purpose is that the student is able to relate it to what is being learnt in the Class.
- 5. The Examples given are adequate but we find that certain Sandhi rules do not occur often and we have given lesser examples. Readers are requested to contribute more if they find relevant examples in these areas of fewer occurrences. We have referred to to Samhita Pada Paatam, especially where special rules are followed Visaragam.

3 Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'a' sound

3.1 Visarga Vowel sound is 'a'(ஆ, அ, അ) representing 's'

(स,ஸ்,സ്) and the following letter is 'a'(ஆ, അ)

Let us take Nama: + astute

The Visarga "na**ma**ha" has vowel sound '**a**'(哥, அ, അ). The Visarga stands for '**s**'. (स्,ஸ்,ஸ്). The first letter of the word/padam following visargam is also 'a' (哥, அ, അ).

PS 9.7 - 'a:', the whole of it, when followed by 'a', becomes 'o'

Rule: The Visarga letter gets converted to 'O' sound of that letter, that is म to and the 'a' becomes the symbol (Avagraha, as 'a' is elided after O) representing half 'a' (अ, அ, അ) sound which is blended with 'O'. नमः has become नमोः The Sandhi has produced the word नमोऽस्तुते.

This is found in a number of places across various Vedic texts, Slokas etc.

This rule is already incorporated and printed in the Books.

Table of Examples:

Table of Examples:			
Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule		
न <mark>मः अ</mark> सिमद्भ्यो	न <mark>मोऽ</mark> सिमद्भ्यो		
நம <mark>்:</mark> அஸிமத் ₃ ப் ₄ யோ	ந <mark>டோ 5</mark> ஸிமத் ₃ ப் ₄ யோ		
നമഃ <mark>അ</mark> സിമദ്ഭ്യോ	ന <mark>മോ ട</mark> സിമദ്ഭ്യോ		
न <mark>मः</mark> अस्यद्भ्यो	न <mark>मो</mark> ऽस्यद्भ्यो		
ு நம <mark>்</mark> அஸ்யத்₃ப்₄யோ	ந <mark>மோ-5</mark> ஸ்யத் ₃ ப் ₄ யோ		
നമഃ <mark>അ</mark> സൃദ്ഭ്യോ	ന <mark>മോട</mark> സുദ്ഭ്യോ		
न <mark>मः अ</mark> पगुरमाणाय	न <mark>मो</mark> ऽपगुरमाणाय 		
நம <mark>் அபகு₃ரமாணாய</mark>	ந <mark>டு ப</mark> ப்பத் 3 படியான் ப		
ന <mark>മ്: അ</mark> പഗുരമാണായ	ന <mark>മോട</mark> പഗുരമാണായ 		
यः अपां पुष्पं वैद	योऽपां पुष्पं वैद ।		
ய <mark>் அ</mark> பாம் புஷ் <u>ப</u> ம் [*] வேத ₄	ு ப <mark>யோ5</mark> பாம் புஷ் <u>ப</u> ம் [*] வேத ₄		
യ <mark>ം അ</mark> പാം പുഷ്പ <u>ം</u> ്വേദ	<mark>യോ</mark> ടപാം പുഷ്പ <u>ം</u> വേദ		

यः अस्मान् द्वेष्टि	योऽस्मान् द्वेष्टि —
ய <mark>் அ</mark> ஸ்மான் த் ₃ வேஷ்டி	<mark>யோ-</mark> 5ஸ்மான் த் ₃ வேஷ்டி`
ത <mark>ഃ അ</mark> .ഗ്രാൾ ദ്വേഷ്ടി	<mark>തോട</mark> സ്മാൻ ദോഷ്ട്വ
यः अह-मस्मि ब्रह्माह-मस्मि	योऽह-मस्मि ब्रह्माह-मस्मि
ய <mark>் அ</mark> ஹ-மஸ்மி ————————————————————————————————————	
ப் ₃ ரஹ்மாஹ-மஸ்மி	ப் ₃ ரஹ்மாஹ-ம்ஸ்மி
യ <mark>ഃ അ</mark> ഹ–മസ്മി ബ്രഹ്മാഹമസ്മി	<mark>യോട</mark> ഹ–മസ്മി ബ്രഹ്മാഹ–മസ്മി
सः अस्मितां	<mark>स</mark> ोऽस्मितां
ஸ <mark>்: அ</mark> ஸ்மிதாம்	<mark>ஸோ</mark> ் ஸ்மிதாம்
— സ <mark>: അ</mark> സ്മിതാം	<mark>സോട</mark> സ്മിതാം
वृ <mark>क्षः अ</mark> थ बिल्वः	वृ <mark>क्षो</mark> ऽथ बिल्वः
 വ് <i>ന്</i> ളുകൂ <mark>: அ</mark> த ₂ பി ₃ ல்வ:	 வ் <u>ரு</u> க்ஷோऽத ₂ பி ₃ ல்வ:
വൃക്ഷ <mark>ഃ അ</mark> ഥ ബില്വഃ	വ <mark>ൃക്ഷോട</mark> ഥ ബില്യഃ
हे <mark>ड: अ</mark> व	हे <mark>डो</mark> ऽव
த் அவ	ஹே <mark>டோ₃5</mark> வ
ഹ <mark>ഡഃ അ</mark> വ	ഹേ <mark>ഡോട</mark> വ

वरु <mark>णः अ</mark> धिराजः —	वरु <mark>णो</mark> ऽधिराजः —
ப் வருண <mark>:</mark> அதி₄ ராஜ:	ப் வரு <mark>ணோ</mark> ்தி₄ ராஜ:
വര <mark>ുണഃ അ</mark> ധിരാജഃ	വരു <mark>ണോട</mark> ധിരാജഃ ।
पूर्वे विश्व सृ <mark>जः</mark> अमृताः	पूर्वे विश्व सृ <mark>जो</mark> ऽमृताः
பூர்வே விஶ்வ ஸ் <i>ரு</i> ஜ <mark>:</mark> ப ப <mark>அ</mark> ம் <i>ரு</i> தா:	பூர்வே விஶ்வ ஸ் <i>ரு<mark>ஜோ –</mark> ய 5ம்<i>ரு</i>தா:</i>
പൂർവേ വിശ്വ സൃജ <mark>ഃ</mark> അമൃതാഃ	പൂർവേ വിശ്വ സ <mark>ൃജോ</mark> ടമൃതാഃ
ऋत <mark>वः अ</mark> भवन्न्	ऋत <mark>वो</mark> – ऽभवन्न्
<u>ഗ</u> ുളഖ <mark>:</mark> <mark>அ</mark> ப₄ഖങ്ങ് ഋതവ <mark>ം അ</mark> ഭവൻ	<u>ന</u> ്ള <mark>வോ</mark> ടഭവൻ
सहः अभवत्	सहो-ऽभवत्
സഫ <mark>ു: அ</mark> ப₄ഖള് സഹ <mark>ഃ അ</mark> ഭവത്	സ <mark>മ്പോ</mark> ടഭവത് സ <mark>ഹോട</mark> ഭവത്

3.2 Exceptions to 3.1. Rule as an Option

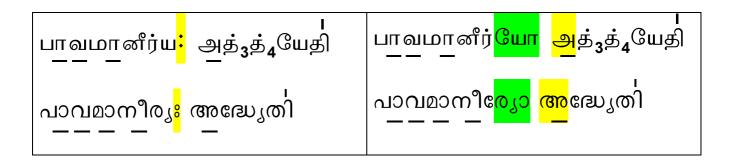
Please refer to our Article on Avagraha, we have given two sections from PS for rules of where Avagraha will be used and where Avagraha will not be formed. There are exceptions since "Use of Avagraha", subject to some rules, is Optional as per Paanini's work. We find that the rule is not followed/optional due the specific sound effect, swaram of the letter. Those from Rudram Chapters are exempt as per Pratisakyam. The following table gives such examples from well known mantras/suktams:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
न <mark>मः अ</mark> स्तु नीलग्रीवाय	न <mark>मो अ</mark> स्तु नीलग्रीवाय
ந <mark>ம்: அ</mark> ஸ்து நீலக் ₃ ரீவாய	ந <mark>மோ அ</mark> ஸ்து நீலக் ₃ ரீவாய
ന <mark>മ</mark> ഃ <mark>അ</mark> സ്തു നീലഗ്രീവായ	ന <mark>മോ അ</mark> സ്തു നീലഗ്രീവായ
न <mark>मः अश्वेभ्यः अ</mark> श्वपतिभ्यश्च	नमो <mark>अश्वेभ्यो <mark>ऽश्व</mark>पतिभ्यश्च</mark>

நம <mark>∶</mark> அஶ்வேப்₄ய <mark>∶</mark>	நமோ <mark>அ</mark> ஶ்வேப்₄யோ
। அஶ்வபதிப்₄யஶ்ச	ப <mark>S</mark> ஶர்வபதிப் ₄ யஶர்ச
ന <mark>മ</mark> ഃ അശ <mark>േഭ്യ</mark> ഃ	നമോ <mark>അ</mark> ശ <mark>്വേഭ</mark> ്യോ
<mark>അ</mark> ശിപതിഭൃശ്ച	s <mark>യ</mark> ിപതിഭൃശ്ച
यस्ता <mark>म्रः अ</mark> रुण उत	यस्ता <mark>म्रो</mark> अरुण उत — —
யஸ்தாம்ர <mark>: அ</mark> ருண உத	யஸ்தாம்ரோ <mark>அ</mark> ருண உத
യസ്താമ്ര <mark>ഃ അ</mark> രുണ ഉത	യസ്താമ്രോ <mark>അ</mark> രുണ ഉത
रुद्रो अग्नौ <mark>यः अ</mark> फ्सु	रुद्रो अग्नौ यो अफ्सु
<u>ரு</u> த் ₃ ர <mark>:</mark> அக் ₃ னௌ ய <mark>:</mark>	<u>ரு</u> த் ₃ ரோ <mark>அ</mark> க் ₃ னௌ யோ
<u>ച</u> ുப் ₂ ബൗ	<u>ച</u> ப் ₂ ബൗ
രുദ്രഃ അഗ്നാ യ <mark>ഃ</mark> അഫ്സു	രുദ്രോ <mark>അ</mark> ഗ്നൗ യോ അഫ്സു

स जा <mark>तः</mark> अत्यरिच्यत	स जातो <mark>अ</mark> त्यरिच्यत
ப	ு ப
ஸ ஜாத <mark>்</mark> அத்யரிச்யத	ஸ் ஜாதோ <mark>அ</mark> த்யரிச்யத
സ ജാത <mark></mark> ു അതൃരിചൃത —	സ ജാതോ <mark>അ</mark> തൃരിചൃത
आ <mark>पः अ</mark> मीव चातनीः	आपो <mark>अ</mark> मीव चातनीः
—	—
।	ı ।
ஆப <mark>∙்</mark> அமீ <u>வ</u> சாதனீ:	ஆபோ <mark>அ</mark> மீவ சாதனீ:
ആപ <mark>ഃ</mark> അമീവ ചാതനീഃ	ആപോ <mark>അ</mark> മീവ ചാതനീഃ
—	—
श <mark>त्रः अ</mark> स्तु द्विपदे	ा रान्नो अस्तु द्विपदे —
ு	ı
ஶந்ந <mark>∶்</mark> அஸ்து த் ₃ விபதே ₃	ஶந்நோ அஸ்து த் ₃ விபதே ₃
ശന്ന <mark>ം</mark> അസ്തു ദ്വിപദേ	ശന്നോ അസ്തു ദ്വിപദേ —
मित्रधेय <mark>न्नः अ</mark> स्तु	। मित्रधेयन्नो अस्तु —
ப	ப ப
மித்ரதே₄யந்ந <mark>∶</mark> அஸ்து	மித்ரதே₄ யந்நோ அஸ்து

മിത്രധേയന്ന <mark>ഃ</mark> അസ്തു ।	മിത്രധേയന്നോ അസ്തു I —
धुवा <mark>सः अ</mark> स्य कीरयो	धुवासो <mark>अ</mark> स्य कीरयो —
ப த் ₄ ருவாஸ <mark>்:</mark> அஸ்ய தீரயோ	ு த் ₄ ருவாஸோ <mark>அ</mark> ஸ்ய <u>கீ</u> ரயோ
ധുവാസ <mark>ം</mark> അസൃ കീരയോ	ധ്രുവാസോ <mark>അ</mark> സൃ കീരയോ
नः अभयङ्कणोतु 	नो <mark>अ</mark> भयङ्कृणोतु –
ு ப ந <mark>்</mark> அப ₄ யங் க் <i>ரு</i> ணோது	நோ <mark>அ</mark> ப ₄ யங் க் <i>ரு</i> ணோது
ന <mark>ഃ</mark> അഭയ ങ്കൃണോതു	നോ <mark>അ</mark> ഭയ കൃണോതു
क्षाम <mark>देवः अ</mark> ति	भामद्देवो <mark>अ</mark> ति —
ı க்ஷாமத் ₃ தே ₃ வ <mark>:</mark> அதி	ு ப க்ஷாமத் ₃ தே ₃ வோ <mark>அ</mark> தி
ക്ഷാമദ്ദേവ <mark>ം</mark> അതി	ക്ഷാമദ്ദേവോ <mark>അ</mark> തി
पावमानीर्य <mark>ः</mark> अद्धयेति — – –	पावमानी <mark>र्यो अ</mark> ब्द्वयेति — – –

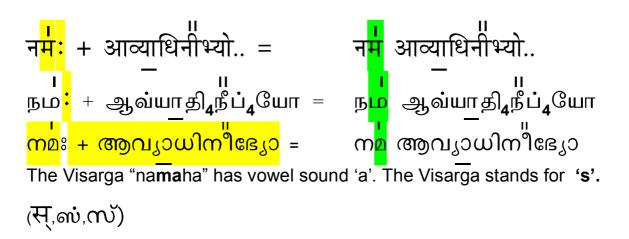
Readers shall remember that this first rule with Avagraha helps understanding of Krama paata flow and Padams.

Note based on general Observations: The 'a' does not become avagraha when it has specific swaram, it is occurring between swarams and there is a need for 'a' to be distinctly pronounced.

3.3 <u>Visarga Vowel sound is 'a'(ஆ, അ) representing 's'</u>

(Ң്,ബ്,സ്) and the following letter is Vowel other than

<u>'a'(अ, ७०) :</u>

The first letter of the word/padam following visargam not a (आ, அ, അ).(for

which we have seen the first rule above in 2.1)

It can be any of the following Vowel:

Rule: The Visarga gets dropped and not recited or given effect. There are a number of examples in Rudram which readers can analyse as examples.

The Visargam is not printed in the Book. The existence of Visarga is known to a student who knows this rule. But when Pada or Krama Paatam is referred, it becomes clear to the students.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
नमः उच्चै-र्घोषाया	। नम उच्चै-र्घोषाया
പ <mark>്പ് — പ</mark> நம <mark>்:</mark> உச்சைர்-கோ ₄ ஷாயா പ പ നമ <mark>ം:</mark> ഉച്ചൈർ–ഘോഷായാ	്വ — വ நம உச்சைர்-கோ₄ஷாயா വ — വ നമ ഉച്ചൈർ–ഘോഷായാ
नम <mark>ः</mark> उष्णीषिणे गिरिचराय	नम उष्णीषिणे गिरिचराय । — — । நம உஷ்ணீஷிணே । — கி3ரிசராய்

നമ <mark>ം</mark> ഉഷ്കീഷിണേ ഗിരിചരായ	നമ ഉഷ്ണീഷിണേ ഗിരിചരായ
नमः इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च	नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च
நம <mark>்</mark> இஷுமத் ₃ ப் ₄ யோ	நம இஷுமத் ₃ ப் ₄ யோ
த ₄ ன்வாவிப் ₄ யஶ்ச	த ₄ ன்வாவிப் ₄ ய்ஶ்ச
നമ <mark>ഃ</mark> ഇഷുമദ്ഭ്യോ	നമ ഇഷുമദ്ഭ്യോ —
നധാവിഭ'ര്മ	നധാവിഭ്യശ്ച
नम्ः आतन्वानेभ्यः प्रतिद्धानेभ्यश्च	नम आतन्वानेभ्यः प्रतिद्धानेभ्यश्च - – .
ு பு நம <mark>∶்</mark> ஆதன்வானேப் ₄ ய:	நம ஆதன்வானேப் ₄ ய:
ப்ரதித ₃ தா ₄ னேப் ₄ யஶ்ச	ப்ரதித ₃ தா ₄ னேப் ₄ யஶ்ச
നമ <mark>ം</mark> ആതന്വാനേഭ്യം	നമ ആതന്വാനേഭ്യഃ
പ്രതിദധാനേഭൃശ്ച	പ്രതിദധാനേഭൃശ്ച —
नमः ईधियाय चातप्याय	नम ईधियाय चातप्याय
ு — பாட்பாட்பாட்பாட்டி நம <mark>்</mark> ஈத் ₄ ரியாய சாதப்யாய ச	ா—் ா — ா நம ஈத்₄ரியாய சாதப்யாய ச
് ,	 നമ ഈധ്രിയായ
 ചാതപൃായ ച	ചാതപൃായ ച
_	
नमः ऊर्वाय च सूर्म्याय	नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय
<u> </u>	ப பட்டி நம ஊர்வ்யாய ச
	_

பெயாய் ச நம <mark>் ஊர்வ்யாய் ச</mark>	ு பிரும்யாய் பிரும் பாய் பிரும் பாய் பிரும் பாய் பிரும் ப
ஸூர்ம்யாய பு -	നമ ഊർവ്യായ ച സൂർമ്യായ —
നമ <mark>ഃ</mark> ഊർവ്യായ ച സൂർമ്യായ	
कक्षीवन्तं ँयः औशिजं	कक्षीवन्तं ँय औशिजं
ப <u>க</u> கூஷீவந் <u>த</u> ம் ய <mark>:</mark> ஒளமு]ஜம்	கக்ஷீவந்தம் ய ஔஶிஜம் —
കക്ഷീവന്തം ്യ <mark>ം</mark> ഔശിജം	കക്ഷീവന്തം ്യ ഔശിജം
नमः ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो —	नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो — —
நம <mark>்: <i>ரு</i>ஷிப்₄யோ</mark>	ு நம <i>ரு</i> ஷிப் ₄ யோ
மந்த்ரக் <i>ரு</i> த் ₃ ப் ₄ யோ	மந்த் <u>ர</u> க் <i>ரு</i> த் ₃ ப் ₄ யோ
നമ <mark>ം</mark> ഋഷിഭ്യോ	നമ ഋഷിഭ്യോ
 മന്ത്രകൃദ്ഭ്യോ 	മന്ത്രകൃദ്ഭ്യോ —
दिव्याः आप <mark>ः</mark> ओषधयः — —	विव्या आप ओषधयः — —
ப தி ₃ வ்யா ஆப <mark>்</mark> ஓஷ்த ₄ ய:	ப தி₃வ்யா ஆப ஓஷத₄ய÷
	ദിവൃാ ആപ ഓഷധയഃ

3.4 <u>Visarga Vowel sound is 'a' (அ. அ. അ) representing 's'</u>

<u>(स്,ஸ்,സ്) and the following letter is a Soft Consonant:</u>

For list of hard and soft consonant letters, please refer to table for type of Letters in Para 1.6.1

PS 9.8 - Also when 'a:' followed by a Soft (sonant) consonant, becomes 'O' .

The Visarga Vowel sound is 'a', visarga stands for 's' and followed by 'ha' varga letter which is Soft Consonant.

Rule: The Visarga is dropped; the letter before the Visarga changes to its Vowel sound 'O'.

The Visarga letter gets converted to 'O' sound of that letter, that is म to मो

नमः has become नमो. This is the most often seen rule in the Vedic Text for Visarga. This rule is always incorporated and printed in the books as to be read.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
न <mark>मः</mark> भवस्य हेत्यै —	न <mark>मा</mark> भवस्य हेत्यै — —
ு ப ந <mark>ம்:</mark> பு₄வஸ்ய ஹேத்யை	ந <mark>மோ</mark> பு ₄ வஸ்ய ஹேத்யை
ന <mark>മ</mark> ഃ ഭവസ്യ ഹേതൈൃ	ന <mark>മോ</mark> ഭവസൃ ഹേതൈൃ
नम <mark>ः</mark> रुद्राया-तताविने	न <mark>मो</mark> रुद्राया-तताविने —
ப நம <mark>∶் ருத்₃</mark> ராயா-ததாவினே	ு பிருத் ₃ ராயா-ததாவினே
നമ <mark>ം</mark> രുദ്രായാ–തതാവിനേ	ന <mark>മോ</mark> രുദ്രായാ–തതാവിനേ
नम <mark>ः</mark> मन्त्रिणे वाणिजाय — — —	न <mark>मो</mark> मन्त्रिणे वाणिजाय — —
ப நம <mark>் மந்த்</mark> ரிணே வாணிஜாய	ு ப ந <mark>மோ</mark> மந்த்ரிணே
	வாணிஜாய
നമ <mark>ം</mark> മന്ത്രിണേ വാണിജായ — —	ന <mark>മോ</mark> മന്ത്രിണേ വാണിജായ

नम <mark>ः</mark> वञ्चते परिवञ्चते —	न <mark>मो</mark> वञ्चते परिवञ्चते —
ı நம <mark>:</mark> வஞ்சதே ப <u>ரி</u> வஞ்சதே	ு பிரிவஞ்சதே ப <u>ரி</u> வஞ்சதே
നമ <mark>ഃ</mark> വഞ്ചതേ പരിവഞ്ചതേ	ന <mark>മോ</mark> വഞ്ചതേ പരിവഞ്ചതേ
नम <mark>ः</mark> निचेरवे परिचरायारण्यानां	न <mark>मो</mark> निचेरवे परिचरायारण्यानां
ı । நம <mark>்</mark> நிசேரவே பரிசராயா- — —	ந <mark>மோ</mark> நிசேரவே பரிசராயா-
। ரண்யானாம்	I ரண்யானாம்
നമ <mark>ം</mark> നിചേരവേ പരിചരായാ– — — —	ന <mark>മോ</mark> നിചേരവേ പരിചരായാ–
नम <mark>ः</mark> गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च — —	न <mark>मो</mark> गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च — —
ı நம <mark>்</mark> த ₃ ணேப் ₄ யோ	ந <mark>மோ</mark> த ₃ ணேப் ₄ யோ
। த₃ணபதிப்₄யஶ்்ச	। க₃ணபதிப்₄யஶ்ச —
വ <mark>ം</mark> ഗണേട്യോ —	ന <mark>മോ</mark> ഗണേഭ്യോ

ഗണപതിഭൃശ്ച –	ഗണപതിഭൃശ്ച –
वः नमो	वो नमो
வ <mark>:</mark> நமோ	<mark>Сал</mark> நСь
വ <mark>ഃ</mark> നമോ	<mark>വോ</mark> നമോ
नम <mark>ः</mark> जघन्याय च	न <mark>मो</mark> जघन्याय च
ப <mark>்</mark> நம <mark>்</mark> ஜக₄ன்யாய ச	ந <mark>மோ</mark> ஜக ₄ ன்யாய ச
na <mark>ം</mark> ജഘന്യായ ച —	ന <mark>മോ</mark> ജഘന്യായ ച
नम <mark>ः</mark> दुन् <u>द</u> ुभ्याय	न <mark>मो</mark> दुन <u>्द</u> भ्याय
। நம <mark>்</mark> து ₃ ந்து ₃ ப் ₄ யாய	ந <mark>மோ</mark> து ₃ ந்து ₃ ப் ₄ யாய
നമ <mark>ം</mark> ദുന്ദുഭ്യായ	ന <mark>മോ</mark> ദുന്ദുഭ്യായ
यः रुद्रो अग्नौ	यो रुद्रो अग्नौ

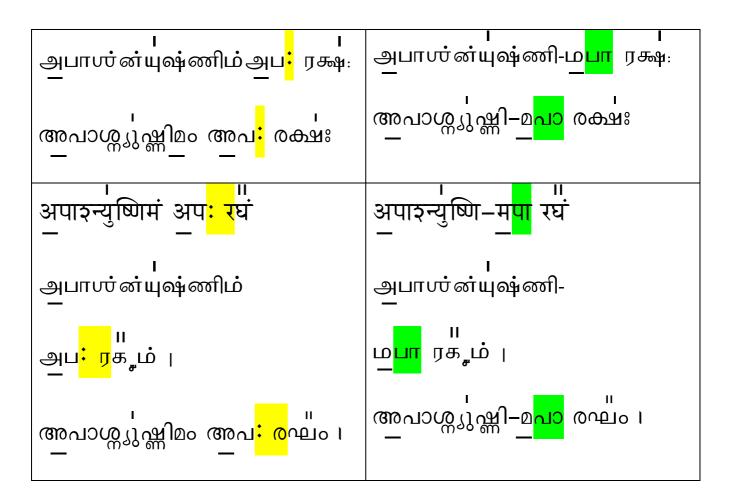
3.5 <u>Visarga Vowel sound is 'a' (௮, அ, അ) representing 'r' (マ,ர், ര്)</u>

and the following letter is 'r'(Ṭ,ர், ര്) :

PS 8.16 &17 when preceded by an 'a'-vowel, visarjanlya representing **r** is omitted, And the preceding vowel is made long.

Rule: The Visarga is dropped; the **letter with visarga is elongated to 'aa'**. This rule is incorporated and printed in the books.

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
TS 1.2.11.1	
अशीय + ए <mark>ष्टः</mark> + <mark>रा</mark> यः — —	अ <mark>शीयेष्ट</mark> ा रायः
அஸீய + ஏஷ் <mark>ட்:</mark> + <mark>ரா</mark> ய்:	ப அஸ்டே <mark>ஷ்டா</mark> ராய்: —
അശീയ + ഏ <mark>ഷ്ട</mark> + <mark>രാ</mark> യഃ	അശീയേ <mark>ഷ്ടാ</mark> രായഃ
अपाञ्चयुष्णिं अप <mark>ः</mark> रक्षः —	अपाञ्चयुष्णि-म <mark>पा</mark> रक्षः -

3.6 <u>Visarga Vowel sound is 'a' (அ. அ. അ) representing 'r' (र्.ர்.ര്)</u> <u>and the following letter is any Vowel or Soft Consonant</u> <u>except 'r'</u>

The Vowel sounding of सुव: is 'a', the visargam stands for 'r' indicating

Rule: The Visarga become 'r' and stands as r or combines with the following letter to become a letter in the 'ra' varga. This rule is incorporated and printed in the books.

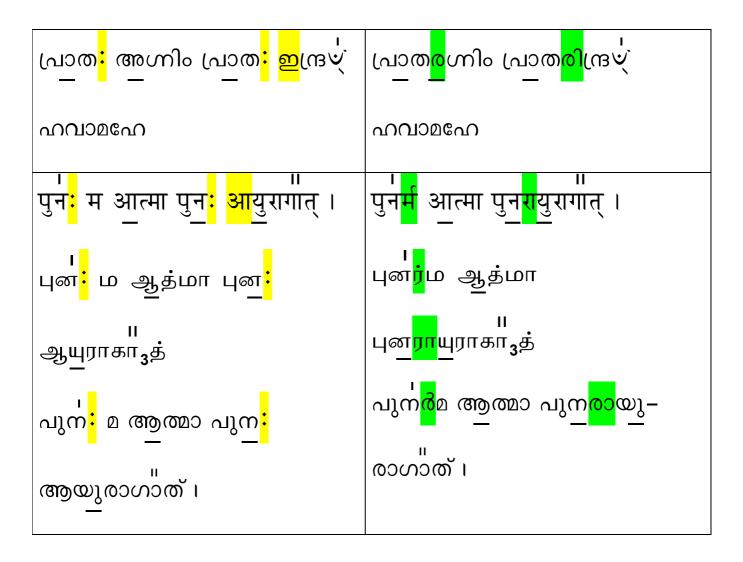
Please note that the following words with **vowel sound 'a'** takes the visarga representation of 'r' $(\bar{\chi}, \dot{\bar{p}}, \bar{o})$ mainly.

Note: These are key examples which are often seen with sound 'r' and the list above is not exhaustive. A spefic Section 7 has been added which provides rules from PratiSakyam with examples for illustration only. This Section covers more words which get visarga sound as 'r'

Table of Examples

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
भू: र्भुव: स् <mark>व: ओं</mark>	भूर्भुवस <mark>्स्वरों</mark>
്പൃ₄∶പൃമൂ: ബ്ല <mark>: ஓ</mark> ம்	பூ ₄ ர்பு ₄ வஸ்ஸ்வ <mark>ரோம்</mark>
ഭൂ: ഭുവ <u>:</u> സ്വ <mark>: ഓ</mark> ം	ഭൂർഭുവസ്സവ <mark>രോം</mark>
सु <mark>वः</mark> इति व्यानः ।	सुव <mark>रि</mark> ति व्यानः ।
സ <mark>ൗഖ:</mark> இதி ഖ്ധ <u>ന</u> താ:	லுவ <mark>ரி</mark> தி வ்யான: —
സു <mark>വ</mark> : ഇതി വൃാനഃ ।	സുവ <mark>രി</mark> തി വൃാനഃ ।
पुनः आयुः पुनः भगः	पुन <mark>रा</mark> युः पुन <mark>र्भ</mark> गः
புன <mark>:் ஆ</mark> யு:் புன <mark>:</mark> ப ₄ க்₃:	புன <mark>ரா</mark> யு: புன <mark>ர்</mark> ப ₄ க்₃:
പുന <mark>: അ</mark> യുഃ പുന <mark>:</mark> ഭഗഃ	പുന്ന <mark>രാ</mark> യുഃ പുന്ന <mark>ർ</mark> ഭഗഃ
पुन <mark>ः</mark> द्रविण मैतु मा	पुन <mark>द्र</mark> विण मैतु मा

ு ப புன <mark>∶்</mark> த்₃ரவிண மைது மா	புன <mark>ர்</mark> த் ₃ ரவிண மைது மா
പുന <mark>:</mark> ദ്രവിണ മൈതു മാ	പുന <mark>ർ</mark> ദ്രവിണ മൈതു മാ
विदंत्वा पुन <mark>ः आ</mark> गाः पुन <mark>ः</mark> न्नव	विदंत्वा पुन <mark>रा</mark> गाः पुनर् <mark>ग</mark> व
। வித₃ந்த்வா புன <mark>:</mark> ஆகா₃:	। வித ₃ ந்த்வா புன <mark>ரா</mark> கா ₃ :
புன <mark>:</mark> <u>ந</u> வ	புன <mark>ர்</mark> <u>ந</u> வ
വിദംത്വാ പുന <mark>:</mark> ആഗാഃ	I
പുന <mark>:</mark> ന്നവ ।	വിദംത്വാ പുന്ന <mark>രാ</mark> ഗാഃ പുന <mark>ർ</mark> ന്നവ ।
प्रातः अग्निं प्रात <mark>ः इ</mark> न्द्र्र्ं हवामहे	प्रात <mark>र</mark> ग्निं प्रात <mark>रि</mark> न्द्र ् हवामहे
ப்ராத <mark>:</mark> அக் ₃ னிம் ப்ராத <mark>:</mark>	ப்ராத <mark>ர</mark> க்₃னிம் ப்ராத <mark>ரி</mark> ந்த்₃ர ு
ு <mark>இ</mark> ந்த்₃ரஜ் ஹவாமஹே	ஹவாமஹே

3.7 <u>Special Rule for Visarga 'a' (அ, அ, അ) sound for 'saH, eshaH'</u>

The Visarga gets dropped for the two Visarga letters Sah, Yesha (सः, एषः, ஸ்: ஏஷ்: സം ഏഷം) when the following letter is any Vowel (except 'a') or any Consonant. (Including Hard Consonants which please note)

सः + वैश्रवणोपमो = स वैश्रवणोपमो

। ஸ்: + வைஶ்ரவணோபமோ = ஸ் வைஶ்ரவணோபமோ

സഃ വൈശ്രവണോപ്മോ = സ വൈശ്രവണോപ്മോ

The Visargam is स:, ஸ:, ஸ% followed by letter Consonant of "Va" vargam –

वै, **ബെ**, വൈ–The Visarga is dropped.

The Visargam is एषः, ஏஷः, ഏഷഃ followed by the Vowel letter

आ, ஆ, ആ. Rule : The Visarga is dropped.

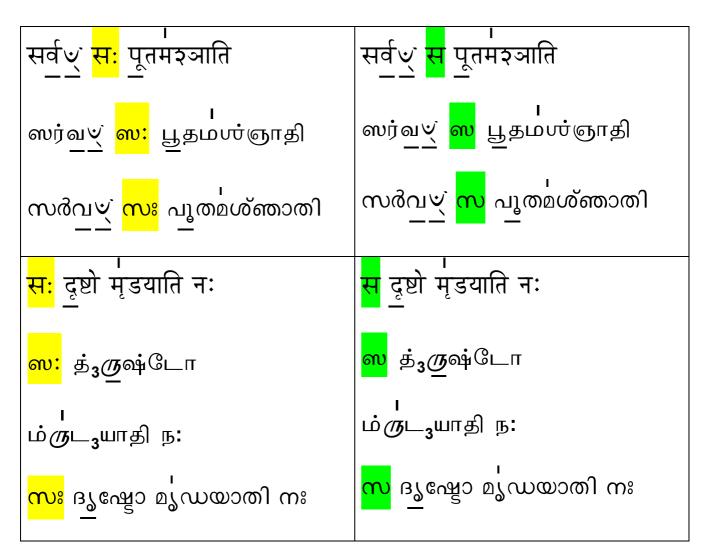
This rule is incorporated so Visargam is not printed in the Books. Only students knowing this rule may be aware of the existence of Visargam.

Reference to Pada Paatam or Kramam is helpful.

Table of Examples:

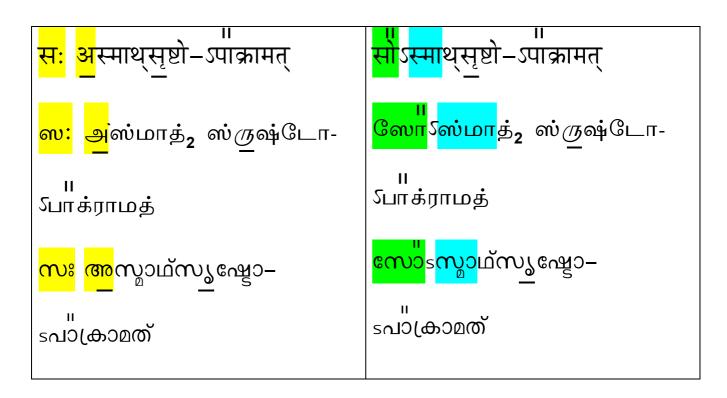
Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
एषः उपदेशः 	एष उपदेशः —
ு பிருஷ: உபதே ₃ ஶஶ:	ு பிருஷ் உபதே ₃ ஶஶ:
പ് <mark>ഷഷ</mark> ം ഉപദേശഃ —	<mark>ഏഷ</mark> ഉപദേശഃ
सः वा एषः पुरुषोऽन्नरसमयः —	स वा एष पुरुषोऽन्नरसमयः —
ு வா ஏஷ: புருஷோsன்ன	<mark>ஸ்</mark> வா ஏஷ் புருஷோsன்ன
ரஸமய:	ர ை மய ்
<mark>സ</mark> ം വാ ഏഷഃ പുരുഷോടന്ന	സ വാ ഏഷ പുരുഷോടന്ന
രസമയഃ —	രസമയഃ _
सः वा एषः पुरुषविध एव —	स वा एष पुरुषविध एव —
<mark>ஸ்:</mark> வா ஏஷ்: புருஷவித ₄ ஏவ	। <mark>ஸ</mark> வா ஏஷ புருஷவித₄ <u>ஏ</u> வ

<mark>സ</mark> ഃ വാ ഏഷഃ പുരുഷ–	<mark>സ</mark> വാ ഏഷ പുരുഷ–
വിധഏവ <u>–</u>	വിധഏവ —
सः यशोवान् भवति । —	स्य यशोवान् भवति । —
। <mark>ஸ:</mark> யஶோவான் ப ₄ வதி	ı யேரோவான் ப ₄ வதி —
<mark>സ</mark> ം യശോവാൻ <u>ഭ</u> വതി	<mark>സ</mark> യശോവാൻ <u>ഭ</u> വതി
मः मेधावान् भवति —	मधावान् भवति —
ு பிரை பிரை பிருவதி பிருவதி	। <mark>ஸ</mark> மேதா ₄ வான் ப ₄ வதி
<mark>സ</mark> ം മേധാവാൻ ഭവതി	<mark>സ</mark> മേധാവാൻ <u>ഭ</u> വതി
यः पोता सः पुनातु मा	यः पोता स पुनातु मा
ய: போதா <mark>ஸ:</mark> புனாது மா	। <mark>ய:</mark> போதா ஸ புனாது மா
യഃ പോത <u>ാ</u> <mark>സ</mark> ഃ പുനാതു മാ	<mark>യ</mark> ം പോതാ സ പുനാതു മാ

The Visargam is एषः, ஏஷः, എவஃ ,when followed by letter 'a' becomes 'O' and avagraha is formed since the sound is 'aH' (normal rule only)

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
स य ए <mark>षः अ</mark> न्त-र्हृदय	स य ए <mark>षोऽ</mark> न्त-र्हृदय
ஸ ய <u>ஏ</u> ஷ <mark>: அ</mark> ந்தர்-ஹ் <i>ரு</i> த ₃ ய	ஸ ய ஏ <mark>ஷோ</mark> ந்தர்-ஹ் <i>ரு</i> த ₃ ய
സ യ ഏ <mark>ഷഃ അ</mark> ന്തർ–ഹൃദയ	സ യ ഏ <mark>ഷോട</mark> ന്തർ–ഹൃദയ

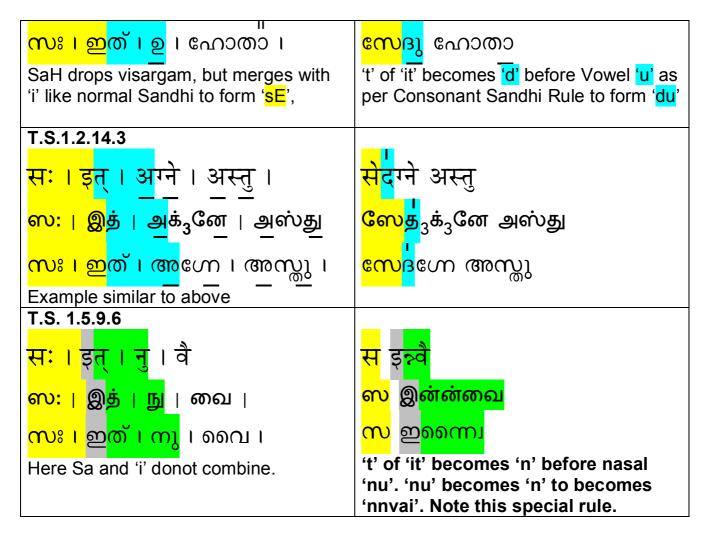

3.7.1 Special Observations on saH before 'I'

The letter 'l' if it appears after SaH with a single letter Padam it may be merged with 'sa' for ease of rendering since it is difficult to render this combination of Vowels together. Please also note that it has been observed for the Padam 'it'. But if 'it' can be combined with following letter due to Sandhi, it is taken separately with the following letter. Veda learners are requested to observe the rendering and also the combination of vowel sounds and Sandhi that emerge specific to that instance

Examples of saH with 'it;

Words/Padams before Sandhi	Rendering in Vaakyam
T.S.1.1.14.4	
सः । इ <mark>त् । उ</mark> । होता ।	सें <mark>दु</mark> होता
ா: இ <mark>த் உ</mark> ஹோதா	<mark>ஸேத</mark> ு ஹோதா

Normally other letters with **more than two akshara in 'i' do not merge with 'sa'** and **do not** become 'sE'. 'saH' dropes visargam before IndraH or Indra which remain as it is. In the last mantra of Mahanarayana Suktham, (which is part of Aranyam, which does not have formal Pada Paatam), saH Indra saH akShara parama swarAt, becomes "sEndra sO&kShara parama swarAt".

3.8 Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'aa' <u>(आ, அ, അ)sound</u>

3.8.1 <u>Visarga Vowel sound is 'aa'(आ,ചൂ. ആ) representing 's' (स,ஸ்,സ്)</u>

Or 'r' (र,ர்,の) and the following letter is any vowel or Soft Consonant

Rule: The Visargam ends with vowel sound 'aa' (आ,ஆ, ആ) ,the visargam represents 'S' (स्,ஸ்,ஸ்) or '**r'** (र्,ர்,ര്) and followed by Vowel 'a' (example 1) and Soft Consonant (example 2), the Visarga is dropped.

ருத்
$$_{3}$$
ரா: + விதஸ்தி $_{2}$ ரே = ருத் $_{3}$ ரா விதஸ்தி $_{2}$ ரே

The Visarga is not printed in the books. Reference to Pada Paatam or Kramam may be required unless the student knows grammar based on the sentence construction.

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
दिवर् रुद्रा <mark>: उ</mark> पश्रिताः	दिव ् रुद्रा उपश्रिताः —
ருத் ₃ ரா <mark>:</mark> உபஶ்ரிதா:	। ருத் ₃ ரா உபஶ்ரிதா:
രുദ്രാ <mark>ഃ ഉ</mark> പശ്രിതാഃ	രുദ്രാ ഉപശ്രിതാഃ
यक्ष्मण् सुमनाः <mark>अ</mark> सत् ।	यक्ष्मण् सुमना असत्। — — —
ஸுமன <mark>ா:</mark> அஸத்	ப ஸுமனா அஸத்
യകഷ്മ ഴ ് സുമ <mark>നാ</mark> ഃ <mark>അ</mark> സ്ത്	യകഷ്മ∀് സുമനാ അസ്ത്
नः सुमनाः <mark>भ</mark> व	ा । नः सुमना भव
ı ı நஸ்-ஸுமனா <mark>:</mark> ப₄வ	। நஸ்-ஸுமனா ப₄ഖ _

നഃ സുമന <mark>ാ</mark> ഃ ഭവ	നഃ സുമനാ ഭവ
देवा <mark>ः अ</mark> ग्रे तदब्रुवन्न् ।	देवा अग्रे तदबुवन्न् — —
தே ₃ வா <mark>: அ</mark> க் ₃ நே	தே ₃ வா அக் ₃ நே
। தத ₃ ப் ₃ ருவன்ன்	। தத ₃ ப் ₃ ருவன்ன்
ദേവ <mark>ാം</mark> <mark>അ</mark> ഗ്രേ തദ്ബുവന്ന്	ദേവാ അഗ്രേ തദബ്രുവന്ന് — —
दिविषन्त्वग्ने स्तिग्मायु <mark>धाः र</mark> क्षसे — — —	दिविषन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे
। தி ₃ விஷந்-த்வக் ₃ னே —	। தி ₃ விஷந்-த்வக் ₃ னே
ு பாரிக்கு பிருக்கு வேற்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறுக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறையின்ற பிருக்கு விறுக்கு விறையின்ற பிருக்கு விற	ப ப ஸ்திக் ₃ மாயுதா _{4 -} ரக்ஷஸே
ദിവിഷ്ന്ത്വഗ്നേ സ്തിഗമായ <mark>ുധാ</mark> :	ളിവിഷ്ന്ത്വഗ്നേ സ്തിഗമായുധാ
<mark>ര</mark> ക്ഷസേ	_ രക്ഷസേ
दक्षिणा अफ <u>्स</u> रस स्त <mark>वाः</mark> <mark>ना</mark> म ता	दक्षिणा अफ्सरस स्त <mark>वा</mark> नाम ता

മണ്<u>ന</u> മൃഷ്യിഞ്ഞന മുഷ്യിഞ്ഞന ചല്₂ബ്റ്റബ്ക് മ<mark>്വ</mark>ബ്: <mark>ந</mark>ாம ചല്₂ബ്റ്റബ്ക് മ്വ് ത്രാ: ദക്ഷിണാ അഫ്സരസ് സ്തവാ: ദക്ഷിണാ അഫ്സരസ് സ്തവാ നാമ

4 Vowel sound other than 'a' and 'aa'

4.1 Short Vowels- e,u,ru,lru followed by 'r' (て,ர்,の)

Rule: Visarga gets dropped; visarga vowel sound gets elongated

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
हे <mark>ति</mark> : रुद्रस्य परिणो वृणकु	हे <mark>ती</mark> रुद्रस्य परिणो वृणकु
ம <mark>ூதி:</mark> ருத் ₃ ரஸ்ய பரிணோ	ப ஹே <mark>த</mark> ீ ருத் ₃ ரஸ்ய பரிணோ
வ் <i>ரு</i> ணக்து	வ் <i>ரு</i> ணக்து
ഹ <mark>േതി</mark> : രുദ്രസ്യ പരിണോ	ഹേ <mark>തീ</mark> രുദ്രസ്യ പരിണോ
വൃണക്തു	വൃണക്തു
परिवो हे <mark>ति</mark> ः रुद्रस्य वृंज्यात्	परिवो हे <mark>ती</mark> रुद्रस्य वृंज्यात्
। பரிவோ ஹே <mark>தி:</mark> ருத்ர ₃ ஸ்ய	ப பரிவோ ஹே <mark>தீ</mark> ருத்ர ₃ ஸ்ய

പരിവോ ഫേ <mark>തി</mark> : രുദ്രസൃ	പരിവോ ഫേ <mark>തീ</mark> രുദ്രസൃ
വൃംജ്യാത്	വൃംജൃാത്
यातु धाना हे <mark>ति</mark> ः रक्षा्स्य प्रहेति	ा । यातु धाना हे <mark>ती</mark> रक्षा्र्सि प्रहेति —
ு யாதுதா₄னா ஹே <mark>தி:</mark>	ப யாதுதா ₄ னா ஹே <mark>தீ</mark>
ப்படு பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கேற்கு பிர்கேற்கு பிர்கேற்கு பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர்க	ப ப ரக்ஷா ஜ்ஸி ப்ரஹேதிஸ்
യാതുധാനാ ഫേ <mark>തി</mark> : രക്ഷാ√്	യാതുധാനാ ഫേ <mark>ത</mark> ീ രക്ഷാ⊍്
സി പ്രഹേതിസ്തേട്യോ —	സി പ്രഹേതിസ്തേഭ്യോ —
रा <mark>जिः</mark> रक्षिता यश्चाधिपति–र्यश्च	रा <mark>जी</mark> रक्षिता यश्चाधिपति–र्यश्च
ு ராஜி <mark>:</mark> ரக்ஷிதா யஶ்சாதி ₄ பதிர்	ரா <mark>ஜ</mark> ீ ரக்ஷிதா யஶ்சாதி ₄ பதிர்
രാജ <mark>ി:</mark> രക്ഷിതാ യശ്ചാധി	രാ <mark>ജ</mark> ീ രക്ഷിതാ യശ്ചാധി
പതിർ യശ്ച —	പതിർ യശ്ച് —

पृदाकुः रक्षितायश्चाधिपति यश्च पृदाकू रक्षितायश्चाधिपति र्यश्च ப்*ரு*தா₃கூ ரக்ஷிதா ப்*ரு*தா₃கு:் ரக்ஷிதா யஶ்சாதி⊿பதிர் யஶ்ச யஶ்சாதி₄பதிர் யஶ்ச പൃദാ<mark>കൂ</mark> രക്ഷിതാ യശ്ചാധി പൂദ<mark>ാകു</mark>: രക്ഷിതാ യശ്ചാധി പതിർ യശ്ച പതിർ യശ്ച तेभि सोमाभिः रक्षण इति । तेभिः सोमा<mark>भी</mark> रक्षण इति ്ട്രേபി₄സ് സേന്ഥ<mark>പ</mark>് ്ട്രേപി₄ஸ് സേനഥനപി<mark>:</mark>⊿ <mark>ர</mark>்ஷண இதி <mark>ர</mark>க்ஷண இதி തേഭിഃ സോമാ<mark>ഭീ</mark> രക്ഷണ ഇതി തേഭിഃ സോമാഭി<mark>ഃ</mark> രക്ഷണ ഇതി दक्षिणपूर्वस्यान्दिशि विसर्पी नरकः दक्षिणपूर्वस्यान्दिशि विसर्पिः नरकः த $_3$ க்ஷிணபூர்வ-ஸ்யாந்தி $_3$ ஶி த $_3$ க்ஷிணபூர்வ-ஸ்யாந்தி $_3$ ஶ்ரி

ഖിബ്റ്<mark>വി: ந</mark>ரக:

ദക്ഷിണപൂർവസ്യാം ദിശി ദക്ഷിണപൂർവസ്യാം ദിശി
വിസ[്]ർ<mark>പി: ന</mark>രകഃ

4.2 Long Vowels-(ee,oo,rU,IU,Ae, O, Ou) followed by 'r' (ரு.ர்.ற')

Rule: Visargam is dropped

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
TB 1.3.2.2	
यवय + अर <mark>ातीः</mark> + <mark>र</mark> क्षोहणः -	यवयारा <mark>ती</mark> रक्षोहणो —
ப் பா <mark>த</mark> ீ:+ <mark>ர</mark> க்ஷோஹன: 	யவயாரா <mark>த</mark> ீ ரக்ஷோஹணோ
യവയ+അര <mark>ാത</mark> ീഃ+ <mark>ര</mark> ക്ഷോഹണ:	യവയാരാ <mark>തീ</mark> രക്ഷോണോ —
TB 1.3.7.1	
रेव <mark>तीः</mark> + रमध्वम् + अग्नेः	रेव <mark>ती</mark> रमध्व-मग्नेः —
ரேவ <mark>தீ:</mark> + <mark>ர</mark> மத் ₄ வம் + <u>அ</u> க் ₃ னே:	பு பிரும் பிருவ் பிருவ் திரும் திருவ் பிருவ் திரும் திருவ் பிரும் திரும் பிரும் பிரு
രേവ <mark>തീ</mark> ഃ + <mark>ര</mark> മധാം + അഗ്നേഃ	രേവ <mark>ത</mark> ീ രമധ്വ–മഗ്നേ:
TB 4.4.10.1	
अग् <mark>नेः</mark> + <mark>रु</mark> चः	अग् <mark>ने</mark> रुचः —
அக் ₃ <mark>னே:</mark> + <mark>ர</mark> ுச்:	அக் ₃ <mark>னே</mark> ருச்:

4.3 All Vowels except a and aa followed by Vowel, Soft Consonant (except r)

Rule: Visarga becomes R

The Visarga sound is 'e' other than (a,aa), it is followed by a Soft Consonant in the first example and a Vowel in the second example; The Visarga becomes 'r'.

In the second example, r combines with a to become 'ra' hence रस्मान्

Let us see some examples with ee,u, ai, O,au.

This rule is applied and printed in the books. Reference to Pada Paatam and Kramam helps the student to understand this Visarga rule further.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
शल <mark>्कै: अ</mark> ग्नि मिन्धान —	शल्कै <mark>र</mark> ग्नि मिन्धान —
பரல் <mark>கை: அ</mark> க் ₃ னி மிந்தா ₄ ன	ப ரல்கை- <mark>ர</mark> க் ₃ னி மிந்தா ₄ ன
ശല <mark>്ലെ:</mark> രഗ്നി മിന്ധാന	ശല് <mark>കെര</mark> ഗ്നി മിന്ധാന ഉഭൗ
धन्वन-स्त्वमुभ <mark>योः आ</mark> र्नियोज्यां —	धन्वन- स्त्वमुभयो- <mark>रार्</mark> बियोर्ज्यां
। த₄ன்வன- ஸ்த்வமுப₄ <mark>யோ:</mark>	। த ₄ ன்வன- ஸ்த்வமுப ₄ யோ-
ு <mark>ஆ</mark> ர்த்னியோர் —	। <mark>ரா</mark> ர்த்னியோர் <u>–</u>
ധന് <u>വന</u> –സ്ത്വമുഭ <mark>യോ:</mark> –	ധന്വന്ന –സ്ത്വമുഭയോ– <mark>രാ</mark> ർത്നി
ആർത്നിയോർജ്യാം —	യോർജ്യാം —
आर्द्रं ज्वल <mark>ति</mark> ज्योतिः <mark>अ</mark> हमस्मि ।	आर्द्रं ज्वलति ज्योति— <mark>र</mark> हमस्मि —

```
ஆர்த்<sub>3</sub>ரம் ஜ்வலதி ஜ்யோதி-
ஆர்த்<sub>3</sub>ரம் ஜ்வல்<mark>தி</mark>
ப்
ஜ்யோதி<mark>: அ</mark>ஹமஸ்மி
                                                   <mark>ர</mark>ஹம்ஸ்மி
                                                   .
ആർദ്രം ജ്വലതി ജ്യോതി–
ആർദ്രം ജ്<mark>ചല്തി</mark> ജ്യോതി<mark>:</mark>
                                                   <mark>ര</mark>ഹമസ്തി ।
അഹമസ്തി
भू: र्भुव: स्व: ओं
                                                   भूभ्वस्स्वरों
ധ്വ<mark>₄</mark>: വൃഖ<mark>:</mark> സൌഖ<mark>:</mark> ஓம்
                                                   பூ₄<mark>ர்ப</mark>ுவ<mark>ஸ்</mark>ஸுவ<mark>ரோ</mark>ம்
                                                   ഭൂ<mark>ർ</mark>ഭുവ<mark>സ്സ</mark>ുവ<mark>രോ</mark>ം
ഭൂ<mark>:</mark> ഭുവ<mark>:</mark> സുവ<mark>:</mark> ഓം
अप पाप्मानं भरणी<mark>:</mark> भरन्तु ॥
                                                   अप पाप्मानं भरणी र्भरन्तु ॥
                                                   ு
அப பாப்மானம் ப<sub>4</sub>ரணீ<mark>ர்</mark>
்
அப் பாப்மானம் ப<sub>4</sub>ரண<mark>ீ:</mark>
                                                   ப_ரந்து |
ப₄ரந்து
                                                   അപ് പാപ്മാനം ഭര്ണീർ
അപ പാപ്മാനം ഭരണ<mark>ീ:</mark>
```

ഭരന്തു	ഭരന്തു
इदं विष्णु: विचक्रमे	इदं विष्णु <mark>र्वि</mark> चक्रमे
ு ப இத ₃ ம் [*] விஷ்ண <mark>ு:</mark> விசக்ரமே	ப இத ₃ ம் [*] விஷ்ணு <mark>ர்</mark> விசக்ரமே
ഇദം ്്വിഷ് <mark>സു:</mark> വിചക്രമേ	ഇദം ്വിഷ്സൂർ വിചക്രമേ
माछिदो मृत्यो मावधी <mark>:</mark> मामे बलं	। माछिदो मृत्यो मावधी-म <mark></mark> िमे बलं
ப மாசி ₂ தோ ₃ ம் <i>ரு</i> த்யோ	ப்பாசி ₂ தோ ₃ ம் <i>ரு</i> த்யோ மாவதீ ₄ ர்-
ப மாவ <u>தீ₄:</u> -மாமே ப₃லம்	மா <u>மே</u> ப ₃ லம்
മാഛിദോ മൃത്യോ മാവധ <mark>ീ:</mark> –	മാഛിദോ മൃത്യോ മാവധ <mark>ീർ</mark> –മാമേ
മാമേ ബലം	ബലം —
उभयो <mark>:</mark> लोकयो – ऋद्ध्वाऽति – – –	उभयो ल <mark>ॉ</mark> कयो-ऋद्ध्वाऽति —
ப உப₄யோ <mark>:</mark> லோகயோ 	ப _ு ப உப ₄ யோ <mark>ர்</mark> லோகயோ _
ு ு த்₃த்₄வாऽதி	ு <u>ச</u> ுத் ₃ த் ₄ வா ⁵ தி
ഉഭയ <mark>ോ:</mark> ലോകയോ–ഋദ്ധാടതി	

5 <u>Visargam Rules for Hard Consonants</u>

The Visarga rules for Hard Consonants are not dependent on the Vowel sound of the Visarga. This is normally based the Hard Consonant Letters that follow the Visarga. However, there are few exceptions to make the construction of words smoother with rule changes.

5.1 Visargam followed by Hard Consonant - ka,kha

Rule: When the Visarga is followed by a word starting with 'ka,kha,', the visarga is replaced and stressed in recital with a 'kh, while recital. This is referred to as JihvAmUllya in classical text and recognized as a specific sound. (ref PS and PA). The word means produced at the root of the tongue. Ideally this sound should represent the sound of visarga before 'ka, kha'. This is referred to as 'ardha visarga' or 'half visarga' and represented as a vajra symbol.

This sound should not stress the 'K' or 'H' but an intermediate light stress and the sound emanates closer to the place of generation of 'h' and 'k' Refer to your Guru for getting this sound right.

Note: We are used to normally saying 'Kh' with a stress like mahapranam (including the examples we have used kh), the stress of 'Kh' that should be avoided. There should not be forceful outflow of air.

This is not printed or printable in books; that is, books print Visargam.

Earlier versions of Veda Books use a vajra symbol like two 'u' like symbol one normal and other facing downwards.

Words/Padams before Sandhi	ord/Padam with Sandhi (OR Read as)
नमः कुभाय निषङ्गिणे —	नम(kh) ककुभाय निषङ्गिणे (h gets
ு பாது பாது நிஷங்கிணே	the light extra stress)
നമ <mark>ഃ ക</mark> കുഭായ നിഷങ്ഗിണേ	நம <mark>்(க்</mark> 2) க <u>க</u> பா ₄ ய நிஷங்கிணே
	നമ <mark>(ഹ്)</mark> കകുഭായ നിഷങ്ഗിണേ
यासुजात <mark>ः क</mark> श्यपो यास्विन्द्रः	यासुजात(k <mark>h</mark>) कश्यपो यास्विन्द्रः — — —
un ഈ ഇ <u>ന</u> த <mark>:</mark> <mark>க</mark> ஶ்யபோ	ப ப யாஸு ஜாத(<mark>க்</mark> 2) தஶ்யபோ
। யாஸ்விந்த் ₃ ர:	। யாஸ்விந்த் ₃ ர:
യാസു ജാത <mark>ഃ</mark>	യാസു ജാത <mark>(ഹ്)</mark>
കൃപോ യാസ്വിന്ദ്രഃ	— — യാസ്വിന്ദ്ര <u>ം</u>
मृगोन भीम <mark>ः क</mark> ुचरो गिरिष्ठाः	मृगोन भीम(k <mark>h</mark>) कुचरो गिरिष्ठाः — — —
ம் <u>ர</u> ுகோ ₃ ந <u>ப</u> ீ ₄ ம <mark>: க</mark> ுசரோ	ப் <u>ர</u> ுகோ ₃ ந பீ ₄ ம(<mark>க்</mark> 2) குசரோ
। கி ₃ <u>ரி</u> ஷ்டா ₂ :	। கி ₃ <u>ரி</u> ஷ்டா ₂ :
മൃഗോ ന ഭീമ <mark>ഃ കു</mark> ചരോ	മൃഗോ ന ഭീമ <mark>(ഹ്)</mark> കുചരോ

ഗ <u>ിരി</u> ഷ്ഠാഃ	ഗിരിഷ്ഠാ <u>ം</u>
ब्रह्मा देवानां पदवी <mark>ः क</mark> वीना	ब्रह्मा देवानां पदवी(kh) कवीना — — —
॥ ப் ₃ ரஹ்மா தே ₃ வானாம் பத ₃ வீ <mark>:</mark>	॥ ப் ₃ ரஹ்மா தே ₃ வானாம்
<mark>. ക</mark> ച്ച് ബ്	ப <u>த</u> 3வீ <mark>(க்</mark> 2) கவீனா
ബ്രഹ്മാദേവാനാം പദവ <mark>ീ</mark> ഃ — — —	ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പദവ <mark>ീ(ഹ്)</mark>
<mark>ക</mark> വീനാം	ക്വീനാം —
तत <mark>ः क्ष</mark> त्रं बलमोजश्च जातं	तत(k <mark>h</mark>) क्षत्रं बलमोजश्च जातं
ு தத <mark>: கூ</mark> த்ரம் ப ₃ ஹமோஜரர்ச	ு நத <mark>(ச்</mark>) கூத்ரம் ப ₃ ஹமோஜஶர்ச
തത <mark>ഃ ക്</mark> ഷത്രം ബലമോജശ്ച	തത <mark>(ഹ്)</mark> ക്ഷത്രം ബലമോജശ്ച

Note: Please note that the letter ksha (紅, கூடி, கிடி) is a joint letter (conjuct consonant) formed by adding kh+sha, 红 = 域 + ष; க்ஷ = க்2+ ஷ ;
கூடி = கி + வி) therefore the rule for 'ka,kha' applies.

In case of any conjunct consonants, the rule applies based on the first letter that forms the base of that consonant letter.

Recital Styles: When "KSha" comes after Visaragam, many Schools especially from Southern India, give a stress for 'kh' for the Visaragam and also to the 'KSha' sound of the following letter.

However, Scholars of some Schools say that the effect of pronouncing two khs(as they are closer to each other) is not recital friendly and it distorts the sound effect. So they give a pause where the Visaragam is present and recite the word starting with the "KSha" letter

5.1.1Exceptions of Internal Sandhi of Words for ka,kha (ক,ख, க,க₂ ക ഖ)

Rule: Vowel sounds with 'e' and 'u' are followed by Hard Consonant letter from Ka, Kha or the visarga is not replaced with kh since they may not give smooth rendering. The Visaragam is replaced with "Sh". This is more applicable to internal Sandhi of the words that are formed. The Veda books shall not be printed with the source words or Padams as given in the left side of the Table. It is printed with the final derived word as given in the right side of the Table. This is being highlighted as this will aid understanding of Pada Paatam.

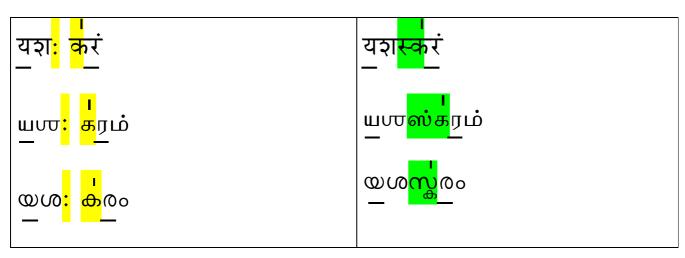
Source Words or Padams	The derived word with Sandhi
ज्यो <mark>तिः</mark> + <mark>कृ</mark> णोति	ज्योति <mark>ष्</mark> –कृणोति
ஜ்யோ <mark>தி</mark> : + <mark>க்</mark> <i>ரு</i> ணோதி	ப ஜ்யோதி <mark>ஷ்-க்<i>ரு</i>ணோதி</mark>

ജ <mark>്യോതി</mark> :+ <mark>ക്</mark> യണോതി	ജ്യോതി <mark>ഷ്–കൃ</mark> ണോതി
<mark>दु</mark> : + <mark>कर्म</mark>	द <mark>ष</mark> ्कर्म
ı து <mark>:_{3 +} க</mark> ர்ம	ı ப து ₃ ஷ் கர்ம
ദു: + കർമ	ദ <mark>ുഷ്</mark> കർമ
<mark>दुः + कृतं</mark>	पुष्कृतं —
<mark>ு</mark> :+ <mark>க்</mark> <i>ரு</i> தம்	ு து ₃ ஷ்க் <i>ரு</i> தம்
<mark>ദു</mark> : + <mark>ക്</mark> ൃത <u>ം</u>	ദ <mark>ുഷ്</mark> കൃതം

5.1.2<u>Exceptions to the Rules for ka,kha (क, ख, க,க</u> <u>ம வ) where</u> visargam becomes 's'

Visarga ends with 'a' sound of Na (ण, ண, ണ), ha (ह, ஹ ഹ), <mark>ya (य, ய,</mark>
w) va (वவവ), sa (स, ஸ, സ) Sa (रा, மர, ம) (is followed followed by ka,kha (क,ख, க,கூ க வ), the visargam becomes 's'

Source Words or Padams	The derived word
मय <mark>:</mark> कराय च — —	मय <mark>स्क</mark> राय च
ு பாள்கள் மய <mark>:</mark> கராய் <u>ச</u>	ப மய <mark>ஸ்க</mark> ராய <u>ச</u>
മയ <mark>: ക</mark> രായ ച	മയ <mark>സ്</mark> കരായ ച
रुद्रो तनो मय <mark>ः</mark> कृधि	रुद्रो तनो मय <mark>स्कृ</mark> धि
ருத் ₃ ரோ தநோ மய <mark>: க்<i>ரு</i>தி₄</mark>	ருத் ₃ ரோ தநோ மய <mark>ஸ்க்<i>ரு</i>தி₄</mark>
രുദ്രോ തനോ മയ <mark>്: ക്</mark> യധി	രുദ്രോ തനോ മയ <mark>സ്ത</mark> ്യധി
भुवन्तये वारिव <mark>स्कृ</mark> ता-यौषधीनां —	भुवन्तये वारिवस्कृता-यौषधीनां — — —
பு ₄ வந்தயே வாரிவ <mark>ஸ்க்<i>ரு</i>தா</mark> -	। பு₄வந்தயே வாரிவஸ்க் <i>ரு</i> தா-
ப யௌஷ்தீ ₄ னாம் —	ப யௌஷ்தீ ₄ னாம் —
ഭുവന്തയേ വാരി <mark>വസ്ക്</mark> യതാ–	ഭുവന്തയേ വാരിവസ്ത്യതാ– —
യൗഷധീനാം	യൗഷ്ധീനാം —

5.2 Visargam followed by Hard Consonant - ca,cha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'ca,cha',

(च छ, क क्रु च ഛ), the visarga is replaced with 's' (र्रो, एएं ७).

This rule is incorporated and printed in the books.

source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
वाज <mark>ः च</mark> मे	वाज <mark>श्च</mark> मे
ப் வாஜ <mark>் ச</mark> மே	பாஜ <mark>ஶ்ச</mark> மே
വാജ <mark>്: ച</mark> മേ	വാജ <mark>്യ</mark> മേ

प्रजापति <mark>ः च</mark> रति गर्भे —	प्रजापति <mark>श्</mark> चरति गर्भे — — —
ப் <u>ர</u> ஜாபதி <mark>: ச</mark> ரதி க ₃ ர்பே ₃	ப் <u>ர</u> ஜாபதி <mark>ஶ</mark> ் சரதி க ₃ ர்பே ₃
പ്രജാപ <mark>തി: ച</mark> രതി ഗർഭേ	പ്രജാപത <mark>ിശ്ച</mark> രതി ഗർഭേ
शर्म चन्द्र <mark>ः च</mark> सूर्यः च	रार्म चन्द्र <mark>श्च</mark> सूर्यश्च
ப ருர்ம <u>ச</u> ந்த் ₃ ர <mark>:</mark> <u>ச</u> ஸூர்ய <mark>:</mark> ச	ப ருர்ம <u>ச</u> ந்த் ₃ ர <mark>ும்ச</mark> ஸூர்ய <mark>ும்ச</mark>
ശർമ ചന്ദ്ര <mark>: ച</mark> സൂര് <mark>യ: ച</mark>	ശർമ ചന്ദ്ര <mark>ശ്ച</mark> സൂര <mark>ൃശ്ച</mark>
नमो गणेभ्यो गणपतिभ्य <mark>ः च</mark> — —	नमो गणेभ्यो गणपतिभ्य <mark>श्च</mark> — —
ı நமோ <u>க</u> ூணேப் ₄ யோ	ı நமோ <u>க</u> ூணேப் ₄ யோ
ı <u>க</u> ூணபதிப் ₄ ய <mark>:</mark> ச	ப <u>க</u> னபதிப்₄ய <mark>ஶ்ச</mark>
നമോ ഗണേഭ്യോ —	നമോ ഗണേഭ്യോ —
	ഗണപതിഭ <mark>ൃശ്ച</mark> —

5.3 Visargam followed by Hard Consonant - Ta, Tha

When the visaraga is followed by a word starting with 'Ta,Tha',

the visarga is replaced with 'Sh'(र्ष् ஷ் ഷ്) .

This rule is incorporated and printed in the books.

Note: There are no direct examples in the Samhita as these rules are incorporated in the internal sandhi of all words formed with the sound 'ISHTa, ISHTi, ISHTe ,etc'.

5.4 Visargam followed by Hard Consonant - ta,tha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'ta,tha,',

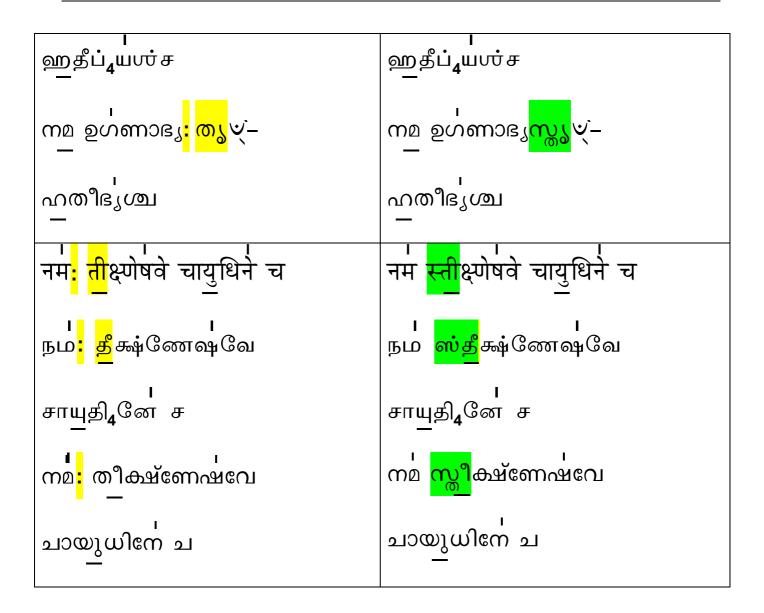
(त थ, த த ன ம) the visarga is replaced with a 's' $(\overline{H}, \hat{m}, \hat{m})$ while

recital.

Note: when the word 'Ot, follows Visarga 's' replaces the Visarga and becomes stvota.

This rule is incorporated and printed in books for easy rendering for the reader.

Source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
नम <mark>ः</mark> ते	नम <mark>स्ते</mark>
ı நம <mark>்:</mark> தே	ு நம <mark>ஸ்தே</mark>
നമ <mark>:</mark> തേ	നമ <mark>സ്തേ</mark>
कविं कवीना-मुपमश्रव <mark>ः</mark> तमं ।	कविं कवीना-मुपमश्र- <mark>वस्</mark> तमं ।
ு பார்களிக்களிநா-முபம் பர்கள் கூடம் கூடிக்களிக்களி நா-முபம் பர்கள் கூடம் கூடிக்கள் கூ	ு பார்களிக்களிதா-முபம் சூர்களிக்களிதா பும்
കവിം കവീനാ– മുപമശ്രവ <mark>ഃ</mark>	കവിം കവീനാ– മുപമശ്ര–
<mark>ത</mark> മഠ	വ <mark>ന്</mark> തമം
मयो भुवः तान ऊर्जे — — —	मयो भुव- <mark>स्</mark> तान ऊर्जे — —
ு மயோ புவ <mark>:</mark> தா ந	ு பிரும்
മയോഭുവ <mark>ഃ താ</mark> ന	മയോഭുവ <mark>സ്</mark> താന
नम उगणाभ्य <mark>: तृ</mark> ्हतीभ्यश्च —	ा नम उगणाभ्य- <mark>स्तृ</mark> ्हतीभ्यश्च —
ு நம உக ₃ ணாப் ₄ ய <mark>:</mark> த் <i>ரு</i> ஜ்-	ு நம உக ₃ ணாப் ₄ ய- <mark>ஸ்த்<i>ரு</i>ஜ்</mark> -

5.5 Visargam followed by Hard Consonant - pa,pha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'pa,pha,',

(प फ, ப ப ் வ ம்) the visarga is replaced with an 'ph' (फ्, ப் வ ம்)

while recital. This sound is more represented as a letter called

"upadhmAnlya" which means blowing. This is used as a substitute for Visagara before pa or Pha. It is also referred to 'ardha visarga' or 'half visarga'. This should be uttered with like 'ph' but not with heavy stress. This is not printed or printable in books.

Source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
मा हिर्सी <mark>ः पु</mark> रुषं जगत्	मा हिं एसी <mark>(फ्)</mark> पुरुषं जगत्
ப்பா ஹி∀்ஸ <mark>ீ:</mark> புருஷஞ் ஜக₃த்	ப மாஹி∀்ஸ <mark>ீ(ப்₂)</mark> புருஷஞ் ஜக₃த்
മാ ഹി <mark>ഴ്സ</mark> ീ <mark>ഃ പു</mark> രുഷം ജഗത്	മാഹി <mark>ഗ് സീ (ഫ്)</mark> പുരുഷം ജഗത്
अद्भ्यस्संभूत <mark>ः</mark> पृथिव्यै रसाच्य —	अद्भ्यस्संभूत <mark>(फ्)</mark> पृथिव्यै रसाच्च । —
। அத் ₃ ப்யஸ்-ஸம்பூ ₃ த <mark>:</mark> —	ு அத் ₃ ப்யஸ்-ஸம்பூ ₃ த <mark>(ப்₂)</mark>
॥ <mark>ப்<i>ரு</i>தி₂வ்யை ரஸாச்ச</mark>	॥ ப் <i>ரு</i> தி₂வ்யை ரஸாச்ச
അദ്ഭൃസ്സംഭൂത <mark>ം പ</mark> ൃഥിവൈൃ —	അദ്ഭൃസ്സംഭൂത <mark>(ഫ്)</mark>
രസാച്ച	പൃഥിവൈൃ രസാച്ച —
नम <mark>ः पु</mark> ञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च	नम <mark>(फ्)</mark> पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च

5.5.1 Exceptions of Internal Sandhi of Words for pa,pha

Rule: Vowel sounds with 'e' and 'u' some times 'o' are followed by Hard Consonant letter from pa, pha, the visarga is not replaced with ph, since they may not give smooth rendering.

The Visaragam is **replaced with "Sh"**. This is more applicable to internal Sandhi of the words that are formed. The Veda books shall not be printed with the source words or Padams as given in the left side of the Table. It is printed with

the final derived word as given in the right side of the Table. This is being highlighted as this will aid understanding of Pada Paatam.

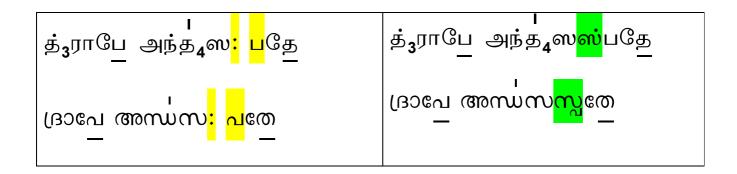
Source Words or Padams	The derived word
शं चतुः पदे	रां चतुष्पदे
<mark>।</mark> சத <mark>ு:</mark> பதே ₃	சது <mark>ஷ்ப</mark> தே ₃
ചതു: പദേ	ചത <mark>ുഷ്</mark> ദേ
वास्त <mark>ोः</mark> + <mark>प</mark> ते	वास्तो <mark>ष्</mark> यते
வாஸ் <mark>தோ:</mark> + <mark>ப</mark> தே	ய வாஸ்தோ <mark>ஷ்</mark> பதே
വാ <mark>സ്തോ</mark> + <mark>പ</mark> തേ	വാസ്തോ <mark>ഷ്പ</mark> തേ

5.5.2<u>Exceptions for Visargam followed by pa,pha (पफ, பப</u>வ வ)

Visarga ends with 'a' sound of na (可, ன, の) (Na (可, ண, ள), ha (ह, ஹ ഹ), ya (可, ш, യ), va (可வ心), sa (田, w, の) Sa (可 いの) is followed followed by pa,pha (प फ, ப ப んの) the visargam becomes 's'

Examples:

Source Words or Padams	The derived word
नमो वा <mark>चः प</mark> तये —	नमो वाच <mark>स्प</mark> तये —
ı । நமோ வாச <mark>:</mark> பதயே	ு நமோ வாச <mark>ஸ்ப</mark> தயே —
നമോ വാച <mark>: പ</mark> തയേ	നമോ വാച <mark>സ്പ</mark> തയേ
ब्रह्म <mark>णः</mark> प्त	ब्रह्मण <mark>स्</mark> पत
ப் ₃ ரஹ்மண <mark>:</mark> ப <u>த</u>	ப் ₃ ரஹ்மண <mark>ஸ</mark> ்ப <u>த</u>
ബ്രഹ് <mark>രണ: പ</mark> ത	ബ്രഹ്മണ <mark>സ്</mark> പത
वन <mark>ः प</mark> तय	वन <mark>स्</mark> पतय —
ு வன <mark>∶</mark> பதய	। ഖன <mark>ஸ</mark> ்பதய
വന: പതയ	വന <mark>സ്</mark> പതയ
द्रा <u>पे</u> अन्धस <mark>ः प्</mark> ते	द्रा <u>पे</u> अन्धस <mark>स</mark> ्पते

5.6 Visargam followed by Hard Consonant Sibilants- sa, Sa, Sha

Rule : When the visaraga is followed by a word starting with Sibilants (ऊष्मन्), that is 'sa,Sa,Sha', (स राष), the visargam gets replaced by corresponding halant letter of the following letter like (s स्ஸंஸ்)

Many books print these without visargam for easy and continuous reading.

Source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
भद्रं कर् <mark>णभिः</mark> शृणुयाम देवाः —	भद्रं कर्णेभि <mark>र</mark> ुशृणुयाम देवाः —
ப ₄ த் ₃ ரம் கர்ணே <mark>பி₄:</mark>	ப ₄ த் ₃ ரம் கர்ணேபி ₄ <mark>ஶ்-</mark>
ப ் ரு ணுயாம	ஶ ்<i>ரு</i>ணு யாம

ഭദ്രം കർണേഭി <mark>:</mark> ശൃണുയാമ	ഭദ്രം കർണേഭി– <mark>ശ്ശ</mark> ൃണുയാമ
ദേവാഃ	ദേവാഃ
नम <mark>ः श्रु</mark> ताय च श्रुतसेनाय	नम <mark>र</mark> ुश्रुताय च श्रुतसेनाय
। நம <mark>: ஶ</mark> ்ருதாய ச	ப நம <mark>ஶ</mark> ்ஶ் <u>ரு</u> தாய ச
ப ஸ்ருதஸேனாய ச —	ப ெர்ருதஸேனாய ச —
നമ <mark>ം ശ്ര</mark> ുതായ ച ശ്രുതസേ	നമ <mark>ശ്ശ</mark> ്രുതായ ച ശ്രുത
നായ ച	സേനായ ച —
नम <mark>: श</mark> िवाय च शिवतराय	नम <mark>रिश</mark> ्वाय च शिवतराय —
ு பார்க்கு	ப ப ப நம <mark>்ரு</mark> -ஶ்ரிவாய ச ஶ்ரிவதராய ————————————————————————————————————
നമ <mark>്: ശ</mark> ിവായ ച ശിവതരായ	നമ <mark>ശ്ശ</mark> ിവായ ച ശിവതരായ
नम <mark>ः सो</mark> माय	नम <mark>स्</mark> सोमाय
	நம <mark>ஸ்</mark> -ஸோமாய

पञ्चदशा <mark>ः षो</mark> डशेषु श्रयद्ध्वं — —	पञ्चदशा <mark>ष</mark> ्षोडशेषु श्रयद्ध्वं – —
பஞ் <u>சத</u> ுரு <mark>:</mark> 	பஞ் <u>சத</u> ுரு <mark>ஷ்</mark> -
ப் பி இது பி இத	ப் பி
ஶ்ரயத் ₃ த் ₄ வம்	പഞ്ചദശാ <mark>ഷ്–ഷോ</mark> ഡശേഷു
പഞ്ചദശാ <mark>ഃ ഷോ</mark> ഡശേഷു	
वज्र बाहु <mark>ः षो</mark> डशी शर्म यच्छत	ा । वज्र बाहु <mark>ष</mark> ्षोडशी शर्म यच्छत
ு வஜ்ர பா₃ஹு <mark>:</mark> ஷோட_₃ஶ்ீ	। வஜ்ர பா ₃ ஹு <mark>ஷ்-ஷ</mark> ோட ₃ ஶ்ரீ
ப ரு்ம	រ ឃាំ្រ
വജ് ബാഹു <mark>:</mark> ഷോഡശീ	വജ്ര ബാഹു <mark>ഷ്ഷോ</mark> ഡശീ ശർമ
് ശർമ യച്ഛതു	യച്ചതു

5.7 Other rules involving s,S,Sh (स হা ষ্

5.7.1 Visarga sound is 'e'(ま 魚 ஹ) or 'u' る உ g and followed by)

Vowel sounds with 'e' and 'u' are followed by Hard Consonant letters from Ka, Kha or pa, pha, or Ma the visarga is not replaced with kh or ph or M since they may not give smooth rendering. The visargam becomes 'Sh'.

Visarga sound is 'e' followed by 'ma' Visarga becomes 'Sh'

Visarga sound is 'u' followed by ka (hard consonant) Visarga becomes 'Sh'

This rule must be applied carefully as many places visargam with 'u' and 'e' becomes 'r' or the corresponding kh,ph,m can be used.

Refer to Section 7 which gives examples from PS.

SOURCE Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
ह <mark>विः</mark> + <mark>म</mark> न्तो —	ह <mark>विष</mark> ्मन्तो —
ு <mark>வி:</mark> + மந்தோ 	ு <mark>விஷ்</mark> மந்தோ
ഹ <mark>വി:</mark> + <mark>മ</mark> ന്തോ	ഹവ <mark>ിഷ്</mark> മന്തോ

ज्यो <mark>तिः म</mark> ब्देह्य जरन्न आयुः — —	ज्योति <mark>ष</mark> ्मद्धेह्य जरन्न आयुः — —
ப ஜ்யோதி <mark>: ம</mark> த் ₃ தே ₄ ஹ்ய	ப ஜ்யோதி <mark>ஷ்</mark> மத் ₃ தே ₄ ஹ்ய
ജ്യോത <mark>ി</mark> : <mark>മ</mark> ദ്ധേഹൃ ജരന്ന	ജ്യോതി <mark>ഷ്</mark> ല ദ്ധേഹ്യ ജരന്ന
ऽऽयुषाऽऽ <mark>युः</mark> मन्तं करोमि	ऽऽयुषाऽऽयु <mark>ष्म</mark> न्तं करोमि
22 [—] 22 [—] ந்தங் கரோமி	55 <u>ய</u> ஷா55ய <mark>ுஷ்ம</mark> ந்தங் கரோமி
ssയുഷാssയു <mark>:</mark> <mark>മ</mark> ന്തം കരോമി	ssയുഷാssയു <mark>ഷ</mark> ്തര കരോമി
चक्षुः मते	चक्षु <mark>ष</mark> ्मते
i சக்ஷ <mark>ு: ம</mark> தே	ர <mark>ஷ்</mark> மதே
ചക്ഷു <mark>:</mark> <mark>മ</mark> തേ	ചക്ഷു <mark>ഷ്</mark> മതേ

5.7.2 Visargam after letter 'Ta' (♂, ∟ ഡ) group changes

This is more an internal sandhi during formation of words involving Consonant change rule, 'ta' becomes 'sta', with s for visargam then changes to shTa. It is easy to read it as ISHTA than Ista as per convention and rule. Kindly refer to rules covered in Consonant Sandhi; for vowel sounds other than 'a' and 'aa', the 's' changes to 'Sh'. The OShtau match for 'ta' is 's' and Ta is 'Sh'. This change can be observed even if there is no visargam in the internal sandhi of words.

Example:

Source Words or Padama	Word after Sandhi (or read as)
मीढुः + तम	मीढु <mark>ष्ट</mark> म
मीढुं: + तम மீடு <mark>:</mark> 4 + தம മീഡ <mark>ു</mark> : + മെ	ഥ്ഥൃ <mark>ഷ്</mark> ലഥ മീഢ <mark>ുഷ്ട</mark> മ
	മീഡ <mark>ുഷ്ട</mark> മ
मी <mark>ढुः</mark> + <mark>त</mark> माय —	मीढु <mark>ष्ट्र</mark> माय — —
മ <mark>ീഡ</mark> ു: + <mark>ത</mark> മായ	மீடு₄ <mark>ஷ்ட</mark> மா <u>ய</u>
മ <mark>ീഡു</mark> : + <mark>ത</mark> മായ 	മീഡു <mark>ഷ്</mark> ളമായ

6 Rules from PrAtiSAkyam

6.1 Rules from PrAtiSAkyam(PS)

PS details a number of rules with the words involved in Visarga Sandhi.

We have tried to explain some rules and with illustrative examples. Some rules apply under specific conditions. This section is for readers who would like to get into more depth of Visarga Sandhi Rules. Some of the exceptions and rules which have been explained in previous Sections may also get covered.

Note: Where there is a combination of words/padam resulting in one word, the books shall print the derived word after the Sandhi rule.

PS 8.8 visarjanlya becomes 'r' in hvAH, abhAH, vAH, hAH, abibhaH, ajlgaH, akaH, anantaH, vivaH, suvaH, punaH, aharahaH, prAtaH, vastaH, SamitaH, savitaH, sanutaH, stOtaH, hOtaH, pitaH, mAtaH, yaShTaH, eShTaH, nEShTaH, and tvaShTaH.

Please note these words have 'aH' sound for Visargam.

Constitutent Word/padam	Word After Sandhi
<mark>पुनः</mark> + ऊर्जा	पुन <mark>र</mark> ्कर्जा
<mark>புன்:</mark> + ஊர்ஜா	புன் <mark>ரூ</mark> ர்ஜா
<mark>പുന</mark> ഃ । ഊർജാ	പുന <mark>ര</mark> ൂർജാ

पुन <mark>र</mark> ग्न
புன <mark>ர</mark> க் ₃ ன
പുന് <mark>ര</mark> ഗ്ന
ा दोषावस् <mark>तर्</mark> <mark>दी</mark> दिवां ्
। தோ ₃ ஷாவஸ்த <mark>ர்</mark> தீ ₃ தி ₃ வா <i>்</i> (
ദോഷാവസ്ത <mark>ർ</mark> ദീ <u>ദി</u> വാ <i>യ്</i>
प्रात <mark>र</mark> ग्निं प्रात <mark>रि</mark> न्द्रं
ப்ராத <mark>ர</mark> க் ₃ னிம் ப்ராத <mark>ரி</mark> ந்த் ₃ ரம்
പ്രാത <mark>ര</mark> ഗ്നിം പ്രാത <mark>രി</mark> ന്ദ്രം
पृथिविमातम <mark>्</mark> मा —

ப் <i>ரு</i> தி ₂ வி <mark>மாத</mark> ் மா மா	ப் <i>ரு</i> தி ₂ வி மாத <mark>ர்</mark> மா மா
പൃഥിവ <mark>ിമാത</mark> : മാ മാ	പുഥിവിമാത <mark>ർ</mark> മാ മാ
TS 1.3.14.3	
होतः + दोषा	होतद् <mark>र</mark> िषा
<mark>ஹோத</mark> : + தோ ₃ ஷா	ஹோத <mark>ர்</mark> தோ ₃ ஷா
<mark>ഹോത</mark> ഃ + ദോഷാ I	ഹോത <mark>ർ</mark> ദോഷാ
TS 3.5.5.1	
स <mark>वित</mark> ः + विश्व – चर्.षणे — ——	। सवित <mark>र्वि</mark> श्चचर्.षण
ஸ <mark>வித</mark> : + விஶ்வ சர்.ஹணே	। ஸவித <mark>ர்</mark> விஶ்வசர்.ஷண
<mark>സവിത</mark> ഃ + വിശി – ചർഷണേ	സവിത <mark>ർ</mark> വിശിചർഷണ
TS 1.7.13.5	
<mark>सनुतः</mark> + युयोतु	स <u>न</u> ुत <mark>र्य</mark> ुयोतु
<mark>ஸனுத</mark> : + யுயோது	ஸனுத <mark>ர்</mark> யுயோது

Exceptions observed for suvaH when followed by 'r' and Soft Consonants

The examples given under 'ah' becoming 'r' for suvaH has been already covered under **Section 3.5 and 3.6**. The following illustrative exception was observed when 'suvaH' is followed by a word with letter 'r'.

Applicability of any special rule for these examples needs to be studied and analysed.

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.43.1	
सु <mark>वः प</mark> त रूपेण	सु <mark>वः</mark> पत रूपेण
ஸ <mark>வ</mark> : <mark>ப</mark> த ரூபேண்	ப ஸ <mark>வ</mark> : பத ரூபேண்
സു <mark>വ</mark> ഃ <mark>പ</mark> ത രൂപേണ്	സു <mark>വ</mark> ഃ പത രൂപേണ്
TS 1.4.43.2	
ँवि सु <mark>व</mark> ः <mark>प</mark> श्य	ँवि सु <mark>व</mark> ः पश्य
<mark>്</mark> ഖി സ <mark>ൗഖ</mark> : <mark>ப</mark> ஶ்ய_	[*] வி ஸ <mark>ுவ</mark> : பர்ய_
്നി സു <mark>വ</mark> ഃ <mark>പ</mark> ശ്യ	്വി സു <mark>വ</mark> ഃ പശ് <u>യ</u>

1
सु <mark>वो</mark> रोक्ष्यामि —
ஸ <mark>ுவோ</mark> ரோக்தயாமி —
സു <mark>വോ</mark> രോക്ഷ്യാമി
सु <mark>वो</mark> रोहाव
ஸ <mark>்வோ</mark> ரோஹாவ
സു <mark>വോ</mark> രോഹാവ
सु <mark>वो</mark> रुहाणा
மு மூ ந்தூர்
സു <mark>വോ</mark> രുഹാണാ

Note: Before 'P' the visaragam retained to be read as 'ph'. (for words pata, paSya) in the above table.

Before 'r' it becomes 'O' like 'aH' endings convert before Soft Consonant.

Like namaH rudrAya becoming namO rudrAya.

PS 8.9 Also in kaH and AvaH, in an unaccented word

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.3.7.2	
मिथुया । <mark>क</mark> ः+ भाग – धेयम्	मिथुया कर्भ <mark>ा</mark> गधेयं
ய <u>ந</u> பா ₄ க ₃ தே ₄ யம்	மிது ₂ யா க <mark>ர்</mark> பா ₄ த ₃ தே ₄ யம்
മിഥുയാ । <mark>ക</mark> ം + ഭാഗ – ധേയം	മിഥുയാ ക <mark>ർ</mark> ഭാഗധേയം

PS 8.10 Also in antaH, except when accented on the first syllable.

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 2.1.11.5	
<mark>अन्तः</mark> + एषाम्	अन्त <mark>रे</mark> षां —
<mark>அந்த:</mark> + ஏஹாம்	<mark>அ</mark> ந்த <mark>ர</mark> ேஷாம்
<mark>അന്ത</mark> ះ + ഏഷാം	അന് <mark>രര</mark> േഷാം —

PS 8.11 Also a visarjianlya followed by AvRut

PS 8.12 And likewise when 'iti' follows

PS 8.13 Also in ahAH, ahaH, and suvaH, except at the end of a separable word.

PS 8.14 Not, however, when followed by **BiH or ByAm**

PS 8.15 Also not in a(gm)haH.

PS 8.23 At the end of the former member of a compound, before **k**, **K**, **or p**, visarjanlya becomes **Sh or s**, if preceded by **a**.

PS 8.24 Also in AviH, niH, iDaH, SaSvataH, apasaH, dEvariShaH, a(gm)hasaH, ati divaH, viSvataH, aSmanaH, and tamasaH.

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 2.6.11.4	
इडः + पदे	इड <mark>स्</mark> पदे
<mark>இட</mark> 3: + <u>ப</u> தே3	இ <mark>ட₃ஸ்</mark> பதே ₃
<mark>ഇഡ</mark> + പദേ	ഇഡ <mark>സ്</mark> പദേ
TS 4.1.9.2	
<mark>सहसः</mark> + <u>प</u> ुत्रो	सहस <mark>स्</mark> पुत्रो
<mark>ஸஹஸ:</mark> + புத்ர:	ப ஸஹஸ <mark>ஸ்</mark> புத்ரோ
സഹസ: + പുത്രോ	സഹസ <mark>സ</mark> പ്പുത്രോ

PS 8.25 Also before kRudhi, pinva, and pathE

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.2.1	
इषः + कृधि ।	इष <mark>स्</mark> कृधि —
இஷ்: + <mark>க்<i>ரு</i>தி</mark> ₄	இஷ <mark>ஸ்</mark> க் <i>ரு</i> தி ₄
ഇഷ്ഃ + <mark>കൃധി</mark>	ഇഷ <mark>സ്</mark> കൃധി
TS 2.6.11.3	
उरु + नः + <mark>कृधि</mark> -	उरुण <mark>स्</mark> कृधि
உரு + <u>ந</u> : + <mark>க்<i>ரு</i>தி₄</mark>	உருண <mark>ஸ்</mark> க் <i>ரு</i> தி ₄
ഉരു + നഃ + <mark>കൃധി</mark>	ഉരുണ <mark>സ്</mark> കൃധി
TS 2.3.9.1 Exception for saH observed	
आमन <mark>सः कृधि</mark> स्वाहा	अमन <mark>सः</mark> कृधि स्वाहा
, ஆம்ன <mark>ஸ்: க்<i>ரு</i>தி₄ ஸ்வாஹா</mark>	। ஆம்ன <mark>ஸ்:</mark> க் <i>ரு</i> தி ₄ ஸ்வாஹா
ആമന <mark>സഃ കൃധി</mark> സ്വാഹാ	ആമന <mark>സ</mark> ഃ കൃധി

	സ്വാഹാ <mark>(visargam retains 'kh'</mark> sound)
TS 3.3.11.4 Exception for naH observed शम् + च + नः + कृधि மம் + ச + நः + க்குதி4 மும் + வ + ளு + கையி	Visargam does not become 's' ਹ ਜ਼ੁੰਦੀ ਹ ਜ਼ੁੰਦੀ ਹਾஞਂசன: க்குதி மண்ள் கூயி Note: the NaH is an independent word or padam
TS 4.3.4.3 ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬ ¬	

PS 8.27 Also before patnl vE, patl, pate, patayE, patiH, and patim

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.2.1	
वाचः + <mark>पतये</mark> । —	वाचस्पतये –
வாச: + <mark>பதயே</mark>	ப வாச <mark>ஸ்</mark> பதயே
വാചഃ + <mark>പതയേ</mark> 	വാച <mark>സ്</mark> പതയേ
TO 4 4 40 0	
TS 1.1.13.3	
। मनसः + <mark>पते</mark>	मनस <mark>स्</mark> पते
। மன்ஸ: + <mark>பத</mark> ே	ı மனஸ <mark>ஸ்</mark> பதே
മനസഃ + <mark>പതേ</mark>	മന <mark>സ്</mark> സ്പതേ

PS 8.27 Also in divaH and sahasaH, before pari and put

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.2.91 <mark>दिवः</mark> + <mark>पु</mark> त्राय । <mark>தி₃வ</mark> : + <mark>ப</mark> த்ராய்	दिव <mark>स्</mark> पुत्राय
<mark>ദിവ</mark> ം + <mark>പു</mark> തോയ	ദിവ <mark>സ്പ</mark> ുത്രായ
TS 1.3.14.5 दिवः + परि + प्रथमम्	दिव <mark>स्</mark> परि प्रथमं —
<mark>தி₃வ:</mark> + <mark>பர</mark> ி + ப் <u>ரத</u> 2மம்	தி ₃ வ <mark>ஸ்</mark> பரி ப்ரத ₂ மஞ்
<mark>ദിവ</mark> ഃ । <mark>പരി</mark> । പ്രഥമം	ദിവ <mark>സ്</mark> പരി പ്രഥമം

PS 8.28 Also in rAyaH, before pO

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.3.1.2	
<mark>गयः</mark> + <mark>पो</mark> षम्	राय <mark>स</mark> ्पोषं —
<mark>ராய</mark> : + <mark>போ</mark> ஷம்	ராய <mark>ஸ்</mark> போஒம்
<mark>രാത</mark> ഃ + <mark>പോ</mark> ഷം	രായ <mark>സ്പോഷം</mark> —
TS 1.3.4.2	
<mark>रायः + पोष</mark> ेण	राय <mark>स्</mark> पोषेण — —
<mark>ராய:</mark> + <mark>போ</mark> ஷேண	ராய <mark>ஸ்</mark> போஷேண
<mark>രായ</mark> + <mark>പോ</mark> ഷേണ	രായ <mark>സ്പോഷ</mark> േണ

PS 8.30 Also in namaH, before karO

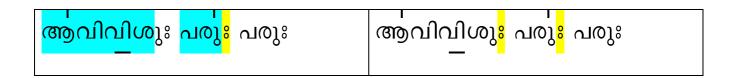
Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 2.6.9.8	
$\frac{1}{4}$: + $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{4}$	नम <mark>स्</mark> कराति
<mark>நம்:</mark> + <mark>கரோ</mark> தி	நம <mark>ஸ்</mark> கரோதி
<mark>നമ</mark> း + <mark>കരോ</mark> തി	നമ <mark>ന്</mark> യരോതി
TS 5.5.7.3	
न <mark>मः</mark> + <mark>करो</mark> मि	नम <mark>स्</mark> करोमि —
<mark>நம்</mark> : + <mark>தரோ</mark> மி	நம <mark>்ஸ்</mark> கரோ <u>மி</u>
<mark>നമ</mark> း + <mark>കരോ</mark> മി	നമ <mark>സ്</mark> കരോമി

PS 8.31 Also in vasuH, before k

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 4.4.4.5	
<mark>वसुः</mark> + <mark>क</mark> विः + अग्निः	। वसुष्कवि–रग्निः – –
<mark>ഖസ്:</mark> + <mark>க</mark> வி: + <u>அ</u> க் ₃ னி:	। வஸுஷ்கவி-ரக் ₃ னி:

PS 8.32 Not in adhvaram viSvataH, antaH, jAtaH, viviSuH, paruH, and punaH (s or S not being) formed for visargam

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 4.1.11.1	
यज्ञम् + अध्वरम् + विश्वतः ।	ँयज्ञमध्वरं ँविश्वत <mark>ः</mark> परिभू — — — —
परिभू —	
யஜ்ஞம்+ <mark>அத்₄வரம்+விர்வத</mark> : +	்யஜ்ஞமத் ₄ வரம் [*] விர்வத <mark>:</mark>
<u>பரி</u> பூ ₄	ப <u>ரி</u> பூ ₄
	വിശായ <mark>ം</mark> തട്ടെയെധാരം പിശായം
പരിഭൂ — —	പരിഭൂ _
TS 4.2.6.4	
<mark>आविविशुः</mark> परुः	। आविविशु <mark>ः</mark> पर <mark>ुः</mark> परुः —
<mark>ஆவிவிஶ</mark> ு: பரு:	। ஆவிவிஶ <mark>ு:</mark> பரு <mark>:</mark> பரு:

PS 8.33 Nor before a word containing dh or Sh

Analysis of examples show that when the next word begins with 'dh',

the visargam becomes 'O' since 'dh' is a soft consonant.

Similarly when a word with 'Sh' follows visargam, the visargam becomes 'Sh' only.

PS 8.34 Not before pari vA or pra

This rule just reiterates that before these words the visaragam will be 'ph' only.

Does not change to 's' or 'Sh'.

PS 8.35 Not so with niH

This rule reiterates that after niH the visargarm either becomes 'r' or 'Sh' depending on following word. Vowel sounds (other than 'a' and 'aa') like ee,uu, ae, ai will have the 's' changing to 'Sh'.